

รายงานการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน

Factors that affect the local changes are sustainable

ปวีตรา โคบำรุง

สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ประจำปีงบประมาณ 2558

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน

Factors that affect the local changes are sustainable

ปวิตรา โคบำรุง

สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ทุนอุดหนุนโดย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

งบประมาณแผ่นดิน

ประจำปีงบประมาณ 2558

(ก)

ชื่องานวิจัย	ปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน Factors that affect the local changes are sustainable.
ผู้วิจัย	ปวิตรา โคบำรุง
สาขาวิชา	การจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ปี 2558

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ นำเสนอปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยต่างๆที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน

วิธีการดำเนินการวิจัยนี้ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาบัว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้แบบทดสอบในการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา และ การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อสรุปผลของข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ประเมินความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลนาบัว สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และ ระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน ได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมการท่องเที่ยวและกีฬา ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคม ด้านการพัฒนาด้านสาธารณสุข ด้านการพัฒนาด้านแหล่งน้ำ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ ด้านการบริหารงานและการเมือง

คำสำคัญ : ท้องถิ่น,ปัจจัยที่ส่งผลกระทบ

Research	Factors that affect the local changes are sustainable.
Researcher	Pawitra Kobamrung
Faculty	Business Administration faculty Phetchabun Rajabhat University

Abstracts

This research presents the factors that affect the local changes are sustainable . Its purpose to study the factors that that affect the local changes are sustainable

To conduct this research study is a survey research to identify factors that that affect the local changes are sustainable People in the municipality of Na Ngua Muang Phetchabun. Using test data collection. Data were analyzed using descriptive analysis. And using SPSS to summarize the data.

The sample rate on the factors that that affect the local changes are sustainable include People in the municipality of Na Ngua Muang Phetchabun. For statistical analysis included percentage, mean. And the standard deviation

The instruments include The questionnaire is divided into two parts: Overview of those inquiries. And comment on the factors that affect the local changes are sustainable economic factors, including education, religion, culture, tourism and sports. Human Resources and Social Development. The development of public health Development of water resources The infrastructure development Conservation of Nature and the Environment And the administration and politics.

Keywords : Local, Factors that affect

(ค)

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยคำแนะนำต่าง ๆ จากคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และความร่วมมือช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากบุคคลหลายฝ่าย ที่สละเวลาให้คำแนะนำ คำปรึกษา รวมถึงข้อเสนอแนะต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ เทศบาลนาจั่ว เป็นอย่างสูง ที่ได้ให้ความกรุณา ให้คำปรึกษาแนะนำ ให้แก่ผู้วิจัย จึงขอขอบพระคุณ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้มา ณ ที่นี้ด้วย

ปวิตรา โคบำรุง

15 มีนาคม 2559

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 ระเบียบวิธีวิจัย	2
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	2
1.5 ประโยชน์ของการวิจัย	2
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	3
2.1 ความหมายของการเปลี่ยนแปลง.....	3
2.2 แนวคิดการจัดการอย่างยั่งยืน	16
2.3 แนวทางการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน	18
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	26
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	26
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	26
3.3 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	27
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	28
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	28

(จ)

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	29
4.1 สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์	29
4.2 วิเคราะห์ข้อมูลด้านเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม	30
4.3 วิเคราะห์ข้อมูลด้านอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	31
4.4 วิเคราะห์ข้อมูลด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	32
4.5 วิเคราะห์ข้อมูลด้านวุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม	33
4.6 วิเคราะห์ข้อมูลด้านรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	34
4.7 ระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน.....	36
4.8 ระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมการท่องเที่ยว และการกีฬาที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน	37
4.9 ระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคมที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน.....	38
4.10 ระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยด้านการพัฒนาด้านสาธารณสุขที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน.....	39
4.11 ระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยด้านการพัฒนาแหล่งน้ำที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน.....	40
4.12 ระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยด้านการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน.....	41
4.13 ระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน.....	42
4.14 ระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยด้านการบริหารงานและการเมืองที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน.....	43
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	44
5.1 สรุปผลการวิจัย	45
5.1 อภิปรายผล.....	47
5.2 ข้อเสนอแนะ	48

บรรณานุกรม	48
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก (แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน)	
ภาคผนวก ข (รูปภาพเก็บข้อมูลงานวิจัย)	
ประวัติคณะผู้วิจัย.....	

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตามเพศ.....	30
4.2 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตามอายุ.....	31
4.3 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตามสถานภาพ	32
4.4 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตามระดับวุฒิการศึกษา.....	33
4.5 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตามรายได้	34
4.6 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน	35
4.7 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน.....	36
4.8 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม การท่องเที่ยวและการกีฬาที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน	37
4.9 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และสังคมที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน	38
4.10 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านการพัฒนาด้านสาธารณสุขที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน	39
4.11 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านการพัฒนาด้านแหล่งน้ำที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน	40
4.12 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน	41
4.13 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน	42
4.14 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านการบริหารงานและการเมืองที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน	43

(๒)

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
1.1 แนวคิดการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น	15
1.2 แนวทางการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน	18

บทที่ 1

บทนำ

1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังมาถึงช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงในแทบทุกด้านและหลากหลายมิติเป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีความรุนแรง รวดเร็ว และต่อเนื่อง ทั้งการเปลี่ยนแปลงภายในและภายนอกองค์กร กล่าวคือความขัดแย้งและแบ่งแยกทางการเมือง สภาพปัญหาเก่าที่ไม่ได้รับการแก้ไข และปัญหาใหม่อันซับซ้อนถึงโถมเข้าสู่สังคมการมีจิตสำนึกเพื่อชาติบ้านเมืองที่ถดถอยและการเปลี่ยนแปลงภายนอกที่มีพลวัตรของการแข่งขันทางเศรษฐกิจและสังคมโลกมากขึ้นทุกขณะ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงในท้องถิ่นต่างๆที่มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่ดำรงอยู่อย่างยั่งยืน ดังนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงานโครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี แผนยุทธศาสตร์ที่จะมีการพัฒนานำไปสู่การปฏิบัติ โดยมีหลักคิดที่ว่าภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาหนึ่ง ๆ จะมีแนวทางการพัฒนาได้มากกว่าหนึ่งแนวทาง และภายใต้แนวทางพัฒนาหนึ่งจะมีโครงการ/กิจกรรม ได้มากกว่าหนึ่งโครงการ/กิจกรรม ที่จะต้องนำมาดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการ ในแต่ละยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งจะมีผลต่อวัตถุประสงค์เป้าหมาย จุดมุ่งหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน และวิสัยทัศน์ในที่สุด เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้พิจารณาอย่างรอบคอบให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการดำเนินงานต่าง ๆ ที่อาจมีความเชื่อมโยงและส่งผลทั้งในเชิงสนับสนุน และเป็นอุปสรรคต่อกันเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาตัดสินใจ กำหนดแนวทางการดำเนินงานและใช้ทรัพยากรการบริหารของท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะสูงสุด ซึ่งผู้นำในท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการและนำพาเพื่อให้ท้องถิ่นสามารถพัฒนาต่อไปอย่างก้าวหน้าและยั่งยืน ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเพื่อทราบถึงปัจจัยที่จะที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนต่อไป

1.2. วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

- เพื่อศึกษาปัจจัยต่างๆที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน

1.3. ระเบียบวิธีวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน ของประชาชนในเทศบาลตำบลนางัว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้แบบทดสอบในการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา และการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อสรุปผลของข้อมูล

2. การดำเนินการทดลอง

โดยการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มประชาชนในเทศบาลนางัว

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 วิเคราะห์คะแนนจากแบบสอบถามด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

- 1.ท้องถิ่น หมายถึง พื้นที่ในเขตเทศบาลนางัว อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์
- 2.ปัจจัยที่ส่งผลกระทบ หมายถึง ปัจจัยตามแนวยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลนางัว ที่จะส่งผลกระทบให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลง
- 3.การเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน หมายถึง การเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยที่เกิดอย่างต่อเนื่องและส่งผลต่อการพัฒนาในท้องถิ่น

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ทำให้ทราบถึงปัจจัยต่างๆที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน

บทที่ 2

เอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน ของประชาชนเทศบาลตำบลนางัว อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์ ผู้วิจัยได้จัดลำดับตามสาระดังนี้

1. ความหมายของการเปลี่ยนแปลง
2. แนวคิดการจัดการอย่างยั่งยืน
3. แนวทางการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในปัจจุบันสภาวะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในประเทศไทย นั้นส่งผลกระทบต่อชุมชนและท้องถิ่นหลายด้าน รวมไปถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนั้น ต่างมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกระทบถึงกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และสิ่งที่เราต้องคำนึงถึงสำคัญที่สุดคือ ชุมชนและท้องถิ่นนั้นไม่หยุดนิ่ง มีลักษณะเป็นพลวัตที่เปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ซึ่งอาจจะเกิดจากปัจจัยภายในหรือภายนอก ซึ่งมุ่งเสนอรายละเอียดของการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง ที่มีลักษณะเชื่อมโยงกันในชุมชนและท้องถิ่นของไทย

1. ความหมายของการเปลี่ยนแปลง

เนื่องจากชุมชนและท้องถิ่นมีลักษณะเป็นพลวัต (Dynamic) ทั้งนี้เพราะสภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา วิธีการดำรงชีวิตก็ต้องเปลี่ยนไปเพื่อให้เข้ากับสภาวะใหม่ที่เกิดขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนั้นอาจจะดีขึ้นหรือเลวลงก็เป็นได้ ดังนั้นการศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงของชุมชน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจความหมายของการเปลี่ยนแปลง และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงบางอย่างที่เกิดขึ้นในชุมชนนั้น ไม่เป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเสมอไป ในทางสังคมวิทยาถือว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคมซึ่งต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่น และมีการปะทะสังสรรค์ซึ่งกันและกัน การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ต่อกันของคนคือที่มาของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ดังนั้นการเปลี่ยนแปลง หมายถึง การที่สิ่งใดสิ่งหนึ่งได้แปรสภาพจากที่เคยเป็นอยู่มาเป็นสภาพใหม่โดยมีองค์ประกอบของเวลาเป็นเครื่องกำหนด ธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงมีลักษณะที่แตกต่างกันไปตามความเข้าใจของนักคิดต่างๆ ซึ่งเป็นเรื่องของข้อสมมุติ (Assumption) ตามที่ Robert Nisbet (1969) อธิบายไว้ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงเป็นเรื่องของธรรมชาติ (Change is natural) นักศาสนามักจะอธิบายการเปลี่ยนแปลงของชีวิตมนุษย์ว่าคนเรามีการเกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นเรื่องธรรมดา และเป็นเรื่องของธรรมชาติ ไม่มีใครที่จะบังคับให้หยุดการเปลี่ยนแปลงได้ การเปลี่ยนแปลงจึงเป็นเรื่องของข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ

2. การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา (Change is immanent) ในลักษณะนี้หมายถึงว่า การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาเกิดมาจากปัจจัยที่ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมีลักษณะของการกระทำหนึ่ง ๆ ซึ่งเป็นสาเหตุผลักดันไปสู่การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งใด ๆ ก็เกิดจากปัจจัยที่ผลักดันทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เช่น คนเรามีการเจริญเติบโตจากเด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ตลอดเวลา และผู้ใหญ่ก็จะกลายเป็นคนชราในที่สุด

3. การเปลี่ยนแปลงเป็นการต่อเนื่อง (Change is continuous) การเปลี่ยนแปลงที่ได้กล่าวถึงนั้นมีขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่งมองได้ว่าเป็นเรื่องของการต่อเนื่องเป็นสาเหตุสืบต่อกันมา เช่น สังคมมีการเปลี่ยนแปลงผ่านขั้นตอนต่าง ๆ จากอดีตจนถึงยุคปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงจากขั้นตอนหนึ่งไปสู่อีกขั้นตอนหนึ่งเป็นลักษณะของสายสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงหรือสาเหตุติดต่อกันไป

4. การเปลี่ยนแปลงเป็นแบบเดียวกัน (Change is uniform) นักสังคมวิทยา รุ่นแรก ๆ ได้ให้ทัศนะว่าการเปลี่ยนแปลงของทุกสังคมต้องผ่านขั้นตอนแบบเดียวกัน หมายความว่าทุกสังคมที่กำลังมีการเปลี่ยนแปลงจะมีแบบแผนเหมือน ๆ กันเพียงแต่ว่าบางสังคมเปลี่ยนแปลงได้เร็วกว่า บางสังคมเท่านั้น ในปัจจุบันนี้ข้อสมมตินี้ได้รับการคัดค้าน เพราะทุกสังคมไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงไปตามขั้นตอนแบบเดียวกัน เช่น สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างจากสังคมอเมริกา หรือสังคมโซเวียตมีการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างจากสังคมจีน เป็นต้น

5. การเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งจำเป็น (Change is necessary) ในความหมายนี้ได้พยายามกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงในสังคมว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องทำให้เกิดขึ้นเพื่อให้มนุษย์มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีความเท่าเทียมกันในสังคม เมื่อเป็นเช่นนี้รัฐบาลซึ่งเป็นผู้บริหารประเทศจึงเป็นผู้ริเริ่มในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้ประชาชนได้รับการพัฒนาทุก ๆ ด้านอย่างทั่วถึง ทั้งนี้เป็นหน้าที่ของรัฐบาลอยู่แล้วที่จะต้องทำ

ส่วนความหมายของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม มีนักสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ได้กล่าวไว้หลายท่าน ดังนี้

Kingsley Davis (1949) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระบบสังคมนั้นคือ เกิดการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างและหน้าที่ของสังคม ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม โดยการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทุกอย่างที่เกิดขึ้นในวัฒนธรรมทุกสาขา เช่น ศิลปะ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ประชญา ฯลฯ เช่นเดียวกับการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบและกฎเกณฑ์ของการจัดระเบียบสังคม

Wilbert Moore (1968) ได้อธิบายว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เป็นเรื่องของ การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของโครงสร้างทางสังคม นั่นคือ การเปลี่ยนแปลงแบบแผน การกระทำทางสังคมและการกระทำระหว่างกันทางสังคม รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นและการแสดงออกของโครงสร้างทางสังคมนั้น ๆ ที่เกี่ยวกับบรรทัดฐานทางสังคม ค่านิยม ผลผลิต และสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม

Leopold Wiese (1959) ได้กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งของหรือเรื่องราวต่างๆ ทั้งนี้เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นผลผลิตของกิจกรรมระหว่างมนุษย์ ส่วนสังคมเป็นเรื่องตัวกระทำสิ่งนั้นๆ

ผ่องพันธุ์ มณีรัตน์ (2521), สนิท สมักรการ (2525) และ สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2528) ได้สรุปไปในทิศทางเดียวกันว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นกับชุมชน สังคมในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ที่แตกต่างจากระยะเวลาหนึ่งเปลี่ยนแปลงไปสู่อีกระยะเวลาหนึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สามารถมองเห็นได้ในด้านเกี่ยวกับแบบแผน หรือรูปแบบสังคม โครงสร้างและหน้าที่ วิถีชีวิต ระเบียบแบบแผน และระบบความคิด ตลอดจนความสัมพันธ์การกระทำและการติดต่อระหว่างมนุษย์หรือกลุ่มคนในสังคมกับสิ่งหรือเรื่องราว ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนั้นจะเป็นในเชิงสร้างสรรค์หรือพัฒนาหรือไม่ก็ไม่ได้

1.1 ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของชุมชนและท้องถิ่น ลักษณะโดยทั่วไปของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นสามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ (โกวิท พวงงาม, 2553:74-75) คือ

1. ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางปริมาณและคุณภาพของตัวคน ในการเปลี่ยนแปลงทางปริมาณนั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สามารถวัดได้ในเชิงตัวเลข เช่น การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากร ส่วนการเปลี่ยนแปลงทางคุณภาพของคุณภาพของตัวคนหรือการเปลี่ยนแปลงลักษณะคุณสมบัติของบุคคลที่เป็นสมาชิกของชุมชนและของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความสัมพันธ์กันในชุมชนนั้น เช่น คุณสมบัติที่เป็นลักษณะตามธรรมชาติ ได้แก่ เพศ และวัย หรือคุณสมบัติเฉพาะตัว เช่น สภาพทางพันธุกรรม ที่เป็นตัวกำหนดลักษณะของร่างกาย ความถนัดเฉพาะทาง สติปัญญา เป็นต้น

2. ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางปริมาณและคุณภาพของอุปกรณ์และวิธีการดำรงชีวิต เป็นการเปลี่ยนแปลงในจำนวนและลักษณะของปัจจัยต่างๆ ที่มนุษย์ต้องใช้ในการดำรงชีวิต ไม่ว่าจะเป็นจำนวนที่เพิ่มหรือลดของวัตถุดิบปัจจัย เช่น บ้านเรือน ถนนหนทาง เป็นต้น ย่อมขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิกที่ใช้ ประโยชน์หรือความจำเป็นใช้สอย บ้างก็มีความขาดแคลนหรือไม่ก็มีการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย ส่วนลักษณะของคุณสมบัติของวัตถุดิบปัจจัยต่างๆ เปลี่ยนแปลงได้ด้วยการประดิษฐ์คิดค้นของสมาชิกในชุมชน หรือจากการแทรกซึมเข้ามาจากชุมชนอื่น ซึ่งมีรูปทรงลักษณะเปลี่ยนไปและวิธีการอื่นๆ ในการทำกิจกรรมย่อมเปลี่ยนแปลงตามกาลเทศะ

1.2 การเปลี่ยนแปลงของชุมชนท้องถิ่นในยุคโลกาภิวัตน์ การเปลี่ยนแปลงของชุมชนท้องถิ่นมีจุดเน้นที่แตกต่างไปจากลักษณะเดิมหรือในยุคโลกาภิวัตน์ มี 5 ประการ ดังนี้

1. ชุมชนท้องถิ่นจะมีความผูกพันของคนในชุมชนท้องถิ่นกับ “พื้นที่” ลดน้อยลง เนื่องจากสังคมไทยในยุคโลกาภิวัตน์มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเจริญก้าวหน้า จึงทำให้โฉมหน้าของชุมชนท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ แนวคิดเรื่องชุมชนท้องถิ่น ไม่จำเป็นต้องยึดติดกับเรื่องพื้นที่เสมอไป ซึ่งเป็นแนวคิดที่ตรงข้ามกับแนวคิดเรื่องชุมชนท้องถิ่นแบบดั้งเดิมที่มองว่า ชุมชนหนึ่งๆ จะดำรงอยู่ได้ด้วยการอาศัยอยู่ร่วมกันบนพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง หมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่ง ท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งหรือพื้นที่หลายๆ แห่งมารวมกัน และเกิดเป็นความสัมพันธ์ระหว่างคนในพื้นที่ หรือที่เรียกว่าความผูกพันกับพื้นที่ ซึ่งเป็นองค์ประกอบประการสำคัญในการพิจารณาว่ากลุ่มคนนั้น มีการรวมตัวกันเป็นชุมชนท้องถิ่นหรือไม่

แต่แนวคิดเรื่องชุมชนท้องถิ่นยุคโลกาภิวัตน์นั้น แนวคิดที่ว่าพื้นที่เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งถูกให้ความสำคัญลดลง และมองว่าการก่อเกิดชุมชนไม่จำเป็นต้องมีพื้นที่เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยก็ได้ หรือพิจารณาในอีกแง่หนึ่งก็หมายความว่าพื้นที่ขนาดใหญ่ที่สุด เช่น โลกก็สามารถเป็นชุมชนท้องถิ่นได้ หากมีปัจจัยอย่างอื่นเข้ามาทำหน้าที่แทน “พื้นที่” ซึ่งในโลกยุคโลกาภิวัตน์สิ่งที่เข้ามาแทนที่พื้นที่ก็คือ

“เทคโนโลยีการสื่อสารแบบไร้พรมแดนหรือเทคโนโลยีสารสนเทศ” กล่าวคือ เทคโนโลยีสารสนเทศ จะเข้ามาทำหน้าที่ในการติดต่อเชื่อมประสานกลุ่มคนต่างๆ ให้สามารถเข้าถึงกันได้โดยไม่ต้องอาศัยพื้นที่ใดๆ เมื่อเป็นดังนี้ ชุมชนในยุคโลกาภิวัตน์จึงลดความผูกพันระหว่างคนกับพื้นที่ลง และลดความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนลง แต่ชุมชนในยุคโลกาภิวัตน์จะไปเพิ่มขนาดและจำนวนของคนในชุมชนให้กว้างขวางออกไปอย่างมหาศาล จนในบางครั้งเราไม่สามารถหาจำนวนคนและขนาดของชุมชนที่แน่นอนได้ ซึ่งปรากฏการณ์ในลักษณะเช่นนี้ไม่มีในชุมชนท้องถิ่นในยุคก่อนๆ ในทางกลับกัน เมื่อจำนวนและขนาดของชุมชนมีมากมายอย่างมหาศาลแล้ว ความผูกพันของคนในชุมชนก็ลดลงอย่างรวดเร็ว จนมีนักวิชาการบางท่านไม่จัดชุมชนในยุคโลกาภิวัตน์ที่ผ่านการติดต่อสื่อสารกันโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือ Internet ว่าเป็นชุมชนอย่างแท้จริง นอกจากชุมชน Online ทาง Internet แล้ว ชุมชนท้องถิ่นที่สามารถจับต้องได้ ก็ได้รับผลกระทบจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่นกัน กล่าวคือ เทคโนโลยีสารสนเทศจะทำให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถติดต่อกับชุมชนท้องถิ่นได้ง่ายขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็สามารถสร้างเครือข่ายชุมชนได้ง่ายขึ้นเช่นกัน เมื่อชุมชนท้องถิ่นต่างๆ ติดต่อกันได้ง่ายขึ้นแล้ว “อัตตา” หรือ “ความเป็นตัวตน” ของชุมชนท้องถิ่นจะลดน้อยลง ในขณะที่มีการเพิ่มความผูกพันระหว่างชุมชนมากขึ้น ชุมชนก็ย่อมสามารถร่วมมือกันเพื่อทำกิจกรรมบางอย่างได้โดยไม่ต้องมาเจอหรือพบปะกัน ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ชุมชนท้องถิ่นในยุคโลกาภิวัตน์ทั้งชุมชน Online และชุมชนที่สามารถจับต้องได้ต่างก็ผูกพันกับ “พื้นที่” ลดน้อยลงและให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น

2. ชุมชนท้องถิ่นในยุคโลกาภิวัตน์มีกระแสรักชุมชนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น คือ โลกที่พยายามจะรวมทุกอย่างเข้าไว้เป็นหนึ่งเดียว เช่น การกลืนทางวัฒนธรรมของชาติให้เป็นวัฒนธรรมตะวันตก การกลืนวิถีชีวิตและการดำรงชีวิตของคนบนโลกเป็นแบบมาตรฐานเดียวกัน ค่านิยมของคนในประเทศต่างๆ ถูกหล่อหลอมเป็นค่านิยมเดียวกัน จนมีการกล่าวกันว่า โลกในยุคโลกาภิวัตน์ คือ โลกที่มีแบบแผนของทุกอย่างเป็นแบบเดียวกัน และประกอบกับการไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็วและเข้าถึงชุมชนท้องถิ่นต่างๆ ทั่วประเทศ จึงทำให้ชุมชนท้องถิ่นต่างๆ ที่อ่อนแอไม่สามารถยืนหยัดเอกลักษณ์ของชุมชนตนเองได้ ด้วยสภาพการณ์เช่นนี้ จึงทำให้เกิด กระแสต่อต้านโลกาภิวัตน์ขึ้นมาในลักษณะต่างๆ และการต่อต้านที่น่าสนใจสำหรับชุมชนท้องถิ่นอย่างหนึ่ง คือ “กระแสชุมชนท้องถิ่นนิยม” (Localism)

จะเห็นได้ว่า กระแสท้องถิ่นหรือกระแสรักท้องถิ่น เป็นผลโดยตรงมาจากกระแสต่อต้านในยุคโลกาภิวัตน์ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า กระบวนการโลกาภิวัตน์ทำให้คนในท้องถิ่นหันมาให้ความสนใจในท้องถิ่นและพึ่งพาตัวเองมากขึ้น ซึ่งสถานการณ์ชุมชนท้องถิ่นในประเทศไทยเองก็มีเหตุการณ์หลายอย่างที่ทำให้กระแสท้องถิ่นเกิดผลในทางปฏิบัติมากขึ้น เช่น การพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง ชุมชนต้นแบบ เป็นต้น

3. ประเด็นเรื่องความมั่นคงและปลอดภัยของชุมชนท้องถิ่น ในยุคโลกาภิวัตน์ได้ถูกให้ความสำคัญมากขึ้น เพราะความมั่นคงและปลอดภัยในชุมชนท้องถิ่นได้มีการพูดถึงกันมากในช่วงหลัง ซึ่งเป็นผลพวงมาจากการที่กระแสโลกาภิวัตน์ได้เข้าครอบงำสังคมไทยมากขึ้น จนเกิดความไม่แน่ใจว่าชุมชนท้องถิ่นสามารถต่อสู้กับกระแสดังกล่าวได้หรือไม่ หรือชุมชนท้องถิ่นอาจจะถูกกลืนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของโลกาภิวัตน์ ประเด็นในเรื่องความมั่นคงและปลอดภัยของชุมชนจึงเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่จะต้องพิจารณา เพราะหากชุมชนท้องถิ่นไทยไม่มีภูมิคุ้มกันทางสังคมอย่างดีพอแล้ว ความมั่นคงและปลอดภัยของชุมชนท้องถิ่นก็จะลดลงตามไปด้วย

4. ชุมชนท้องถิ่นในยุคโลกาภิวัตน์มีฐานความคิดมาจากความเป็นประชาธิปไตยและเน้นหลักการประชาสังคมมากขึ้น เป็นผลสืบเนื่องมาจากผลกระทบที่ชุมชนท้องถิ่นได้รับจากกระแสโลกาภิวัตน์ในอีกประการหนึ่งก็คือ อิทธิพลในเรื่องความคิดประชาธิปไตยและการประชาสังคม ซึ่งได้เข้าไปแทรกซึมเข้าไปในระดับชุมชนท้องถิ่นมากขึ้น กล่าวคือ การพูดถึงระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบันที่ถูกผนวกเข้ากับกระแสโลกาภิวัตน์โดยไม่รู้ตัว กฎเกณฑ์ของสังคมโลกกำลังทำให้ประชาธิปไตยกลายเป็นมาตรฐานของการปกครองที่ดีและจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกประเทศทั่วโลกต้องปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย ประเทศไทยก็หลีกเลี่ยงกระแสดังกล่าวไม่พ้น ในเนื้อหาสาระของประชาธิปไตยที่กำลังแพร่หลายอยู่ในขณะนี้แนวคิดเรื่องประชาสังคมในระดับชุมชนท้องถิ่นก็เป็นอีกแนวคิดหนึ่งที่แฝงมากับแนวคิดประชาธิปไตยดังกล่าวนี้ด้วย ดังนั้นการพูดถึงแนวคิดประชาสังคมในประเทศไทยก็เป็นสิ่งที่อาจจะกล่าวได้ว่า มาพร้อมๆ กับกระแสโลกาภิวัตน์ในระบบสังคมโลก กรณีของประเทศไทย ปัจจัยในเรื่องโลกาภิวัตน์มิได้เป็นเพียงเหตุผลเดียวที่ทำให้สังคมไทยมีการพูดถึงแนวคิดประชาสังคมมากขึ้น หากแต่ยังมีปัจจัยอีกหลายประการ ซึ่งเป็นปัจจัยภายในของประเทศไทยเอง เช่น ความตื่นตัวทางการเมืองของชนชั้นกลางและชนชั้นล่างของสังคม บทบาทของสื่อสารมวลชนภายในประเทศที่มีแนวโน้มให้ความสนใจกับชาวบ้านมากขึ้น เห็นได้จากการมีรายการโทรทัศน์ วิทยูของกลุ่มเครือข่ายประชาชน หรือมีเนื้อหาสาระของรายการที่เกี่ยวกับชาวบ้าน การเปิดโอกาสให้

ชาวบ้านทั้งในเขตเมืองและชนบทมีช่องทางในการแสดงความคิดเห็น เช่น รายการ “ร้องทุกข์ชาวบ้าน” รายการ “ทุกข์คนเมือง” รายการ “ประชาสังคม” เป็นต้น การสนับสนุนของภาครัฐเองก็มีส่วนสำคัญที่ทำให้แนวคิดเรื่องประชาสังคมในประเทศไทยมีการขยายตัวในระดับชุมชนท้องถิ่นมากขึ้น เช่น การจัดทาโครงการประกวดเพื่อสรรหาชุมชนที่มีการจัดการที่ดี การประกวดรางวัลธรรมาภิบาลขององค์กรท้องถิ่น เป็นต้น หรือตัวอย่างประชาสังคมเพื่อการแก้ไขปัญหาที่เฉพาะก็มีมากขึ้น เช่น ประชาคมตาบลเมืองจันในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

5. บทบาทของกลุ่มและองค์กรพัฒนาต่างๆ เข้ามามีส่วนช่วยเหลือในการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่น ในยุคโลกาภิวัตน์เป็นอย่างมาก และเป็นที่ยอมรับกันว่า ในปัจจุบันกลุ่มและองค์กรพัฒนาต่างๆ ต่างหันมาให้ความสนใจในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็งมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากความช่วยเหลือขององค์กรเอกชนแก่ชุมชนท้องถิ่นในรูปแบบต่างๆ เช่น การให้ความรู้ การให้เงินสนับสนุน การให้จัดกิจกรรมและโครงการต่างๆ ในชุมชนท้องถิ่น เช่น โครงการ “เมืองน่าอยู่” การจัดตั้งสมาคมเกษตรกรพัฒนาเกษตรและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งโครงการต่างๆ เหล่านี้ต่างได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากกลุ่มและองค์กรพัฒนาต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

อาจกล่าวได้ว่า ชุมชนท้องถิ่นได้รับผลดีในประการหนึ่ง ก็คือ จำนวนขององค์กรพัฒนาเอกชนต่างๆ ที่หันมาให้ความสนใจในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมากขึ้น ทั้งในแง่คุณภาพและปริมาณ แต่การสนับสนุนขององค์กรต่างๆ เหล่านี้ในประเทศไทยยังมีไม่มากนักหากเปรียบเทียบกับประเทศที่มีชุมชนเข้มแข็ง เช่น ญี่ปุ่น อเมริกาและอีกหลายประเทศในยุโรป การเข้ามาขององค์กรพัฒนาเอกชนต่างๆ ส่งผลให้ชุมชนท้องถิ่นมีผลเปลี่ยนแปลงไปอย่างน้อย 2 ด้าน คือ ประการแรก ชุมชนท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงโดยได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรเหล่านี้มากขึ้น แต่ในอีกด้านหนึ่งอาจส่งผลร้ายต่อชุมชนท้องถิ่นได้ หากชุมชนท้องถิ่นรับเอาความช่วยเหลือเหล่านั้นโดยไม่มีการกลั่นกรองและวิเคราะห์ให้ดีกว่าอะไรน่าจะได้ประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นและอะไรที่อาจเป็นโทษแก่ชุมชนท้องถิ่นได้ เช่น การให้ความช่วยเหลือด้านการเงินแก่ชุมชนท้องถิ่นในการจัดทากิจกรรมในท้องถิ่น ซึ่งถ้าหากชุมชนท้องถิ่นรับเอาแต่ความช่วยเหลือโดยไม่พิจารณาวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของความช่วยเหลือว่ามีผลประโยชน์แอบแฝงหรือไม่ ชุมชนท้องถิ่นอาจตกเป็นเครื่องมือให้แก่องค์กรพัฒนาเอกชนต่างๆ ซึ่งประเด็นดังกล่าวชุมชนท้องถิ่นต้องให้ความสนใจเป็นอันดับแรก

1.2 ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของชุมชนและท้องถิ่น

การเปลี่ยนแปลงในชุมชนท้องถิ่นมักเกิดด้วยสาเหตุหลายประการที่เกี่ยวข้องกัน การเปลี่ยนแปลงในส่วนหนึ่งของชุมชนหรือสังคม อาจมีผลกระทบให้ส่วนอื่นของชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วยทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ด้วยเหตุนี้การพิจารณาปัจจัยหรือมูลเหตุของการเปลี่ยนแปลง เพื่อเป็นพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้ ได้มีนักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในชุมชนท้องถิ่นหรือสังคมมนุษย์ โดยมีเนื้อหาในภาพรวมดังนี้

1. ปัจจัยทางชีววิทยา (Biology) หมายถึง องค์ประกอบต่างๆ ซึ่งกำหนดสมาชิกของสังคม ชุมชน มาจากคุณภาพทางด้านพันธุกรรมที่ถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ จึงมีความแตกต่างกันไปในด้านคุณภาพและด้านศักยภาพของมนุษย์ในแต่ละสังคม ซึ่งมีผลต่อความสามารถของสังคมในการเปลี่ยนแปลงและการแสดงออกทางแนวความคิดและคุณสมบัติอื่นๆ

2. ปัจจัยทางประชากร (Population) การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรและองค์ประกอบของประชากร นับว่ามีผลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ ชุมชนท้องถิ่นที่มีประชากรเพิ่มขึ้นอย่างมากนั้น จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของประชาชน หรือแม้กระทั่งอัตราการเกิด การตาย การย้ายถิ่น และปริมาณของเพศก็ย่อมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งอาจทำให้เกิดทั้งปัญหาทางสังคมและการพัฒนาสังคมก็เป็นได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการจัดระเบียบภายในสังคมหรือชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ เป็นสำคัญ

3. ปัจจัยทางกายภาพ (Physical) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพทางภูมิศาสตร์ ดาราศาสตร์ และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ มนุษย์มีความเชื่อว่าดวงดาวและดวงอาทิตย์มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตทั้งทางดีและไม่ดี และสามารถกำหนดความเป็นไปแห่งชีวิตได้ ซึ่งตามหลักวิทยาศาสตร์และดาราศาสตร์ก็สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ เช่น การเกิดน้ำขึ้นน้ำลง ข้างขึ้นข้างแรม กลางวัน กลางคืน สิ่งเหล่านี้อาจส่งผลต่อชีวิตของคนด้านการประกอบอาชีพ การตั้งถิ่นฐาน เป็นต้น นอกจากนี้ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ อันได้แก่ การที่โลกมีลักษณะกลม การที่โลกแบ่งเป็นพื้นดินและพื้นน้ำ ทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิอากาศ ทำเลที่ตั้ง และภูมิประเทศ สิ่งเหล่านี้ ช่วยให้มีมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม หรือชุมชนท้องถิ่นทั้งสิ้น อีกทั้งทำให้มนุษย์มีอารยธรรมที่แตกต่างกันหรือคล้ายคลึงกัน

4. ปัจจัยทางวัฒนธรรม (Culture) จากการที่บุคคลติดต่อกันทั้งทางตรงหรือทางอ้อม ส่งผลให้เกิดการขยายตัวทางวัฒนธรรม การเลียนแบบ และการยืมทางวัฒนธรรม รวมทั้งการผสมผสานทางวัฒนธรรม ทั้งวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุและที่ไม่ใช่วัตถุ สิ่งเหล่านี้ย่อมส่งผลซึ่งกันและกัน แล้วทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชนท้องถิ่นหรือสังคม กล่าวคือ เมื่อการเปลี่ยนแปลงในส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุหรือไม่ใช่วัตถุเกิดขึ้น ก็จะกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ เช่น นิสัย ใจคอ ความรู้สึก รสนิยม ที่อยู่อาศัย ภาษา เครื่องแต่งกาย เป็นต้น อย่างไรก็ตาม หากวัฒนธรรมแบบใดแบบหนึ่งเปลี่ยนแปลงเร็วหรือช้าเกินไป ก็จะทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างวัฒนธรรมทั้งสอง ซึ่งนำไปสู่การเกิดปัญหาสังคมในด้านต่างๆ ขึ้นได้

5. ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี (Technology) การนำเอาเทคโนโลยีหรือการประดิษฐ์สิ่งใหม่ เป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงในสถาบันและประเพณีบางอย่างซึ่ง William F. Ogburn มีฐานคติ (Assumption) ว่าการประดิษฐ์สิ่งใหม่ขึ้นมา จะเพิ่มความสลับซับซ้อนของวัฒนธรรม ชีวิตของมนุษย์ก็จะสืบสานขึ้นตามเนื้อหาของวัฒนธรรมนั้น และเป็นเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ทั้งการเพิ่มของผลผลิต การกระจายสินค้าและบริการ และทำให้โครงสร้างทางสังคมมีการปรับตัวให้เป็นไปตามสิ่งเหล่านี้ และกล่าวอีกว่าเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงสังคม โดยการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม เราต้องปรับตัวให้เข้ากันได้ ซึ่งปกติก็คือการเปลี่ยนแปลงในสิ่งแวดล้อมทางวัตถุ การปรับตัวของมนุษย์ได้สร้างแบบแห่งจิตประเพณีและสถาบันทางสังคมขึ้นมาเพื่อความสอดคล้องระหว่างสิ่งทั้งสอง

6. ปัจจัยด้านขบวนการทางสังคม (Social Movement) นักสังคมวิทยาบางกลุ่มพยายามอธิบาย ให้เห็นว่า ขบวนการทางสังคมทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทั้งนี้เพราะขบวนการทางสังคมใดๆ ก็ตามเมื่อดำเนินการได้สำเร็จหรือไม่สำเร็จก็ตามจะมีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใดอย่างหนึ่งเสมอ เนื่องจากการกระทักร่วมกันของกลุ่มคนที่มีอุดมการณ์ตรงกัน เพื่อต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างของสังคม ซึ่งอาจจะเป็นการออกกฎหมายหรือการยับยั้งการดำเนินนโยบายบางอย่างของรัฐบาล การบำบัดความต้องการให้ได้จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงบางสิ่งบางอย่าง

7. ปัจจัยทางจิตวิทยา (Psychological) นักจิตวิทยาส่วนใหญ่มองว่าปัจจัยนี้มีความสำคัญอย่างมากที่ทำให้สังคมเปลี่ยนแปลง มักจะกล่าวว่าสาเหตุแห่งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมมาจากจิตใจของมนุษย์ เพราะมนุษย์โดยธรรมชาติชอบที่จะเปลี่ยนแปลง ค้นคว้าสิ่งใหม่ๆ หา

ประสบการณ์ใหม่ๆ มนุษย์ในสังคมทุกแห่งจะมีแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงขนบธรรมเนียม จารีต ประเพณีของตน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป

8. ปัจจัยอื่นๆ (Other) นอกเหนือจากปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวมาทั้งหมด ยังมีปัจจัยอื่นๆ อีก เป็นต้นว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางการศึกษา ปัจจัยทางการเมืองและการทหาร ปัจจัยทางศาสนา และอุดมการณ์ ความคิด ความเชื่อ ก็สามารถทำให้ชุมชนท้องถิ่นหรือสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงได้

1.3 แนวความคิดของการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

การศึกษาแนวความคิดของการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น เป็นการมุ่งศึกษาแนวความคิดในการพัฒนาชุมชนที่สำคัญเป็นแนวทางในการศึกษา (สนธยา พลศรี, 2547: 44-46) โดยสามารถนำไปปรับใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นไทยให้เกิดการพัฒนาได้ ดังต่อไปนี้

1.คนเป็นทรัพยากรที่สำคัญมากที่สุดของชุมชน ปรัชญาของการพัฒนาชุมชนเชื่อมั่นในพลังความสามารถของคน การดำรงอยู่ หรือการล่มสลายของชุมชน การพัฒนาหรือเสื่อมถอยของชุมชน ขึ้นอยู่กับคนในชุมชนเป็นสำคัญ การพัฒนาชุมชนจึงต้องให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา คือพัฒนาคนให้มีขีดความสามารถในการพัฒนาตนเองและชุมชนเองมีมาตรฐานในการดำรงชีวิตหรือคุณภาพชีวิตที่ดี มีความพร้อมที่จะพัฒนาชุมชนของตนเองในระดับหนึ่ง

2.การมีส่วนร่วมของประชาชน การพัฒนาชุมชนเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามาร่วมคิด ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในทุกๆ ขั้นตอน ทั้งร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า การพัฒนาชุมชนเป็นของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชน จึงเป็นแนวความคิดที่สำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาชุมชน

3.การช่วยเหลือตัวเองของชุมชน จากความเชื่อในปรัชญาเรื่องศักยภาพและพลังความสามารถของชุมชน การพัฒนาชุมชนจึงเป็นการเสริมสร้างขีดความสามารถของประชาชนและชุมชนให้สามารถที่จะพัฒนาชุมชนได้ด้วยตนเองการขอความช่วยเหลือจากภายนอกชุมชน ต้องเป็นสิ่งที่เกินขีดความสามารถของชุมชนเท่านั้น เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ศีลธรรมและสุขภาพ

4.การใช้ทรัพยากรในชุมชน ชุมชนใดมีการพัฒนาย่อมมีผลประโยชน์เกิดขึ้นกับชุมชนนั้น นอกจากการพัฒนาด้วยการช่วยเหลือตนเองของคนในชุมชนแล้ว ต้องมีการใช้ทรัพยากรต่างๆ เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์และทรัพยากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่มีอยู่ในชุมชน โดยไม่หวังพึ่งพาจากภายนอกชุมชน เพราะชุมชนอื่น ๆ ก็มีความจำเป็นที่จะต้องใช้ทรัพยากรเพื่อพัฒนาชุมชนของตนเช่นเดียวกัน ในเรื่องของการใช้ทรัพยากรเพื่อการพัฒนาชุมชนนี้ ส่วนหนึ่งรัฐบาลจะให้การสนับสนุน แต่มักจะเป็นโครงการขนาดใหญ่ ที่ต้องใช้ทรัพยากรมาก เป็นแผนและโครงการที่รัฐบาลเน้นการผ่านหน่วยงานราชการ ซึ่งไม่ใช่แผนและโครงการพัฒนาของประชาชนในชุมชน

5.การริเริ่มของประชาชนในชุมชน ปรัชญาของการพัฒนาชุมชนเชื่อในสิทธิเสรีภาพของคน การพัฒนาชุมชนต้องเกิดจากความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในชุมชน โดยประชาชนเป็นผู้ริเริ่มในการจัดทำโครงการ ไม่ใช่ถูกกำหนดโดยบุคคลหรือหน่วยงานนอกชุมชน การดำเนินงานพัฒนาในขั้นตอนต่างๆ ต้องให้ประชาชนในชุมชนเป็นผู้รับผิดชอบ หน่วยงานอื่นๆ ควรเป็นหน่วยที่สนับสนุนส่งเสริมเท่านั้น แนวความคิดดังกล่าวนี้ จะเกิดขึ้นได้โดยวิธีให้การศึกษาแก่ชุมชนจนมีความรู้ ความสามารถในการระดับที่เรียกว่า คิดเป็น ทำเป็น จนมีความสามารถที่จะค้นหาปัญหา วิธีการแก้ไขปัญหา และดำเนินการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

6.ขีดความสามารถของชุมชนและรัฐบาล การพัฒนาชุมชนมุ่งเน้นให้ดำเนินการโดยคนและทรัพยากรในชุมชนเป็นสำคัญ เพราะรัฐบาลมีขีดความสามารถจำกัด ทั้งบุคลากร งบประมาณ หรือทรัพยากร ระบบการบริหารและดำเนินงานพัฒนา ส่วนประชาชนในชุมชนเองมีขีดจำกัดในเรื่องความไม่พร้อมของคนและทรัพยากรที่ใช้ในการพัฒนาไม่เพียงพอ ดังนั้นการจะดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนใด จึงต้องคำนึงถึงขีดความสามารถของชุมชนและรัฐบาล กล่าวคือ ชุมชนที่มีความพร้อมมากก็พึ่งขีดความสามารถของตนเองมาก ชุมชนที่มีความพร้อมน้อย รัฐบาลก็จะเข้าไปให้ความสนับสนุนมากขึ้น โดยขีดความสามารถของชุมชนและรัฐนี้จะต้องเป็นสัดส่วนที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

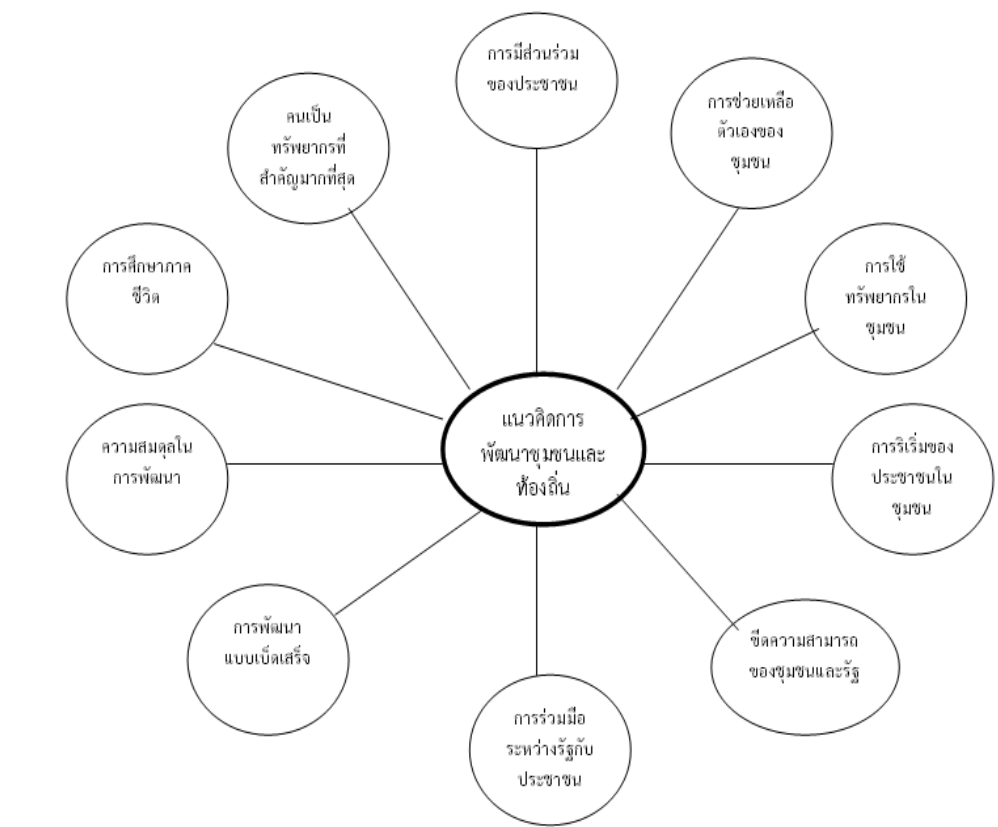
7.การร่วมมือระหว่างรัฐกับประชาชน การพัฒนาชุมชนจะประสบความสำเร็จได้ ต้องเกิดจากการร่วมมือกันระหว่างรัฐบาลกับประชาชน ไม่ปล่อยให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งรับผิดชอบเพียงฝ่ายเดียว เพราะทั้งรัฐบาลและประชาชนในชุมชนต่างก็มีขีดความสามารถที่จำกัดไม่สามารถดำเนินงานพัฒนาชุมชนให้มีประสิทธิภาพได้ การร่วมมือระหว่างรัฐบาลและประชาชนนี้ต้องตั้งอยู่บนปรัชญาและ

แนวคิดของการพัฒนาชุมชน คือ การช่วยเหลือตนเอง การใช้ทรัพยากรในชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชน และการสนับสนุนส่งเสริมของรัฐบาลอย่างเหมาะสม นอกจากการร่วมมือระหว่างรัฐกับประชาชนในชุมชนแล้ว ยังสามารถขอรับการสนับสนุนจากภาคเอกชนและชุมชนภายนอกที่พร้อมจะให้การสนับสนุนได้อีกทางหนึ่ง

8.การพัฒนาแบบเบ็ดเสร็จ การพัฒนาชุมชนต้องดำเนินการไปพร้อมๆ กันหลายๆ ด้าน จะมุ่งเพียงด้านใดด้านหนึ่งไม่ได้ เพราะกิจกรรมในการพัฒนาชุมชนมีหลายกิจกรรม การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ต้องสอดคล้องและเป็นแนวทางเดียวกันเพื่อการประหยัดแรงงาน งบประมาณและเวลาที่ใช้ การดำเนินงานพัฒนาชุมชนจึงต้องเกี่ยวข้องกับบุคคล หน่วยงานและองค์กรต่างๆ เป็นจำนวนมาก ต้องใช้การประสานงานที่ดี จึงจะประสบความสำเร็จ

9.ความสมดุลในการพัฒนา การพัฒนาชุมชนมีกิจกรรมที่ต้องดำเนินการหลายด้าน ไม่ใช่มีเพียงกิจกรรมเดียว ต้องดำเนินการไปพร้อมกันทุกด้าน ไม่มุ่งในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ เพราะทุกกิจกรรมมีความเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิด จึงต้องคำนึงถึงความสมดุลในการพัฒนาด้วย เช่น ความสมดุลระหว่างการพัฒนาคนกับสิ่งแวดล้อม ความสมดุลระหว่างสิ่งที่ป็นรูปธรรมกับนามธรรม ความสมดุลระหว่างพัฒนาร่างกายกับจิตใจของคน และความสมดุลระหว่างเพศและวัย เป็นต้น

10.การศึกษาภาคชีวิต การพัฒนาชุมชน มีลักษณะเป็นการให้การศึกษาแก่ประชาชนทุกเพศทุกวัยอย่างต่อเนื่องไปตลอดชีวิต การพัฒนาชุมชนจึงมีลักษณะเป็นกระบวนการ วิธีการ โครงการและ บวนการทางสังคม

ภาพที่ 1.1 แนวคิดการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

1.4 บทบาทของนักศึกษากับการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นไทย

เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่า การที่จะพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ได้นั้น จำเป็นจะต้องพัฒนาที่คน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดเรียกว่าทรัพยากรมนุษย์ มีคำกล่าวว่า“หน่วยที่สำคัญที่สุดของสังคม คือ บุคคล ถ้าบุคคลได้รับการพัฒนาดีแล้วสังคมก็จะพัฒนาไปด้วย” ถ้าคำกล่าวนี้เป็นความจริง การศึกษาจะต้องพัฒนาบุคคลให้มีคุณลักษณะเช่นไร จึงจะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาในทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ความมั่นคงของชาติ และตลอดจนความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ ซึ่งในการพัฒนาประเทศ นั้น จะต้องมีการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองควบคู่กันไป โดยการศึกษาในฐานะที่เป็น กระบวนการพัฒนาบุคคลและเป็นหน่วยสำคัญของสังคม จึงมีความสัมพันธ์และเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาต่างๆ เหล่านี้

คำว่า “พัฒนา” ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Development หมายความว่า การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ดีขึ้น เจริญขึ้น การพัฒนาประเทศจึงหมายถึงการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกิจการด้านต่างๆ เพื่อให้ประเทศมีความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคง การพัฒนาประเทศมีขอบข่ายครอบคลุม

การพัฒนากิจการทุกด้านทั้งของรัฐและเอกชน ทั้งระดับบุคคลและระดับที่เป็นส่วนรวม หากจะจำแนกการพัฒนาออกเป็นด้านใหญ่ๆ ได้ 4 ด้านคือ การพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม การพัฒนาการเมือง และการพัฒนาความมั่นคงของชาติ และในปัจจุบันเพิ่มการพัฒนาที่เป็นกระแสสำคัญที่ได้รับความสนใจคือ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมเป็นการพัฒนาด้านที่ 5

สำหรับการพัฒนาในระดับชุมชนและท้องถิ่นในปัจจุบันทางภาครัฐมีการให้ความสำคัญมากขึ้น เห็นได้จากนโยบายต่างๆ ที่มุ่งตรงไปสู่ประชาชนระดับชุมชน หรือหมู่บ้านให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ในการพัฒนานั้น ระบบการศึกษาได้รับการพิจารณาว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาที่สำคัญทั้งนี้ เพราะหน่วยของสังคมที่พึงได้รับการพัฒนามากที่สุดคือบุคคลเป็นสมาชิกของสังคมนั้นๆ

2. แนวคิดการจัดการอย่างยั่งยืน

การแปลงแนวคิดการจัดการอย่างยั่งยืนได้นำไปสู่การกำหนดนิยามใหม่ ๆ ที่นำเสนอจากหลากหลายกลุ่มเพื่อเป็นแนวปฏิบัติที่เชื่อว่าในที่สุดจะนำไปสู่จุดหมายแห่งการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ หากทบทวนและรวบรวม Buzzwords เหล่านี้จะได้เป็น 4 แนวทาง คือ

1.แนวทางที่สร้างเส้นทางเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง (Trend 1 Transition Network)

แนวคิดนี้อยู่ในกลุ่มที่เห็นว่า การจัดการอย่างยั่งยืนต้องอาศัยการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรม โดยสร้างวิถีการดำรงชีวิตบนฐานของการลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ลดผลกระทบต่อภาวะโลกร้อน หรือที่เราได้ยินกันเสมอตามแนวคิด Low Carbon Lifestyle การเปลี่ยนวิถีชีวิตและการบริหารจัดการอย่างเป็นมิตรกับสภาพอากาศเป็นอีกคำศัพท์หนึ่งที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้เช่นกัน (Climate Friendly Management) การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมนี้ได้มีกลุ่มที่ดั่งขึ้นเพื่อรณรงค์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างถาวรที่เรียกว่า กลุ่มPermaculture (Permanently Sustainable Culture) แนววิถีของกลุ่มนี้มีแนวคิดการดำรงชีวิตที่เกี่ยวกับการออกแบบอาคาร การออกแบบการใช้ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิต กลุ่มแนวคิดเรื่อง Slow Food Slow Travel ควรจัดไว้ในกลุ่มแนวคิดนี้เช่นกัน

2. แนวคิดการทำงานกับกลุ่มชุมชนการสร้างการมีส่วนร่วมในระดับชุมชน (Trend 2 Grassroots CommunityScale Opportunities)

กลุ่มแนวคิดนี้ให้ความสำคัญกับการทำงานแบบมีส่วนร่วมโดยไม่เชื่อว่าการจัดการแบบบนลงล่าง (Top-down) จะได้ผล แต่เชื่อในการจัดการแบบระเบิดจากข้างใน โดยเฉพาะการทำให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการคิดจากล่างสู่บน (Bottom up) Grassroots Innovations หรือที่เราอาจคุ้นเคยในความหมาย ปรากฏชาวบ้าน ค้นหาความเป็นวิถีเดิมและนำมาประยุกต์สืบทอดให้เห็นว่าการดำรงอยู่อย่างเดิมนำไปสู่การจัดการอย่างยั่งยืนอยู่แล้ว

3. แนวคิดการปรับตัวให้อยู่กับการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศและสิ่งแวดล้อม (Trend 3 Climate Adaptation)

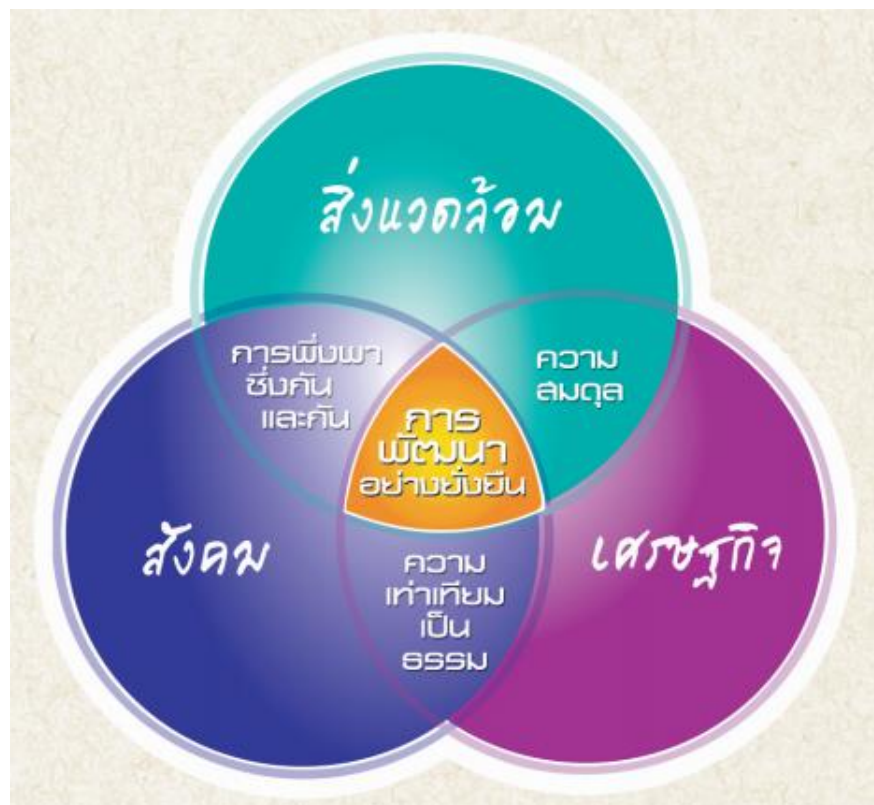
ภาวะวิกฤตและภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นทั่วโลก ทำให้หลากหลายหน่วยงานหันหน้ามาช่วยกันคิดหากลยุทธ์แห่งการปรับตัว (Adaptation Strategies) ทั้งในภาพกว้างคือคิดเชิงนโยบายและในการกำหนดแนวทางเพื่อประเมินสถานการณ์ในอนาคตและเตรียมแผนรับมือโดยแน่นอนที่สุดมีปัจจัยขับเคลื่อนให้ต้องมีแผนการรับมือนี้ทั้งในระดับสากล ผลการศึกษาต่าง ๆ ที่พร้อมกันให้เห็นถึงผลที่จะตามมาจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศและผลกระทบที่จะเกิดในเชิงเศรษฐกิจ ประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทยเริ่มหันมาให้ความสนใจกับความมั่นคงทางพลังงาน (Energy Security) การขาดแคลนน้ำมันจะส่งผลอย่างไรและจะนำไปสู่แผนในการปรับตัวต่อไปอย่างไร โดยมุ่งเน้นให้เกิด Inclusive Green Economy คิดครบด้าน เช่น เริ่มมีการตั้งคำถามเตรียมแรงงานที่มีความเชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม (Green Jobs) โดยพบแล้วว่าควรให้แรงงานทุกระดับมีความเข้าใจการปรับตัวนี้อย่างชัดเจน

4. การสร้างเครือข่ายผู้ประกอบการ (Trend 4 Collaborative Entrepreneurship and Sustainable Clusters)

ในภาคส่วนที่มักถูกมองว่าหวังผลประโยชน์ระยะสั้นคือภาคเอกชน ในกลุ่มนี้ได้เห็นการรวมตัวเพื่อร่วมกันขยายพลังและนำความสำเร็จจากองค์กรหนึ่งไปสู่องค์กรหนึ่ง มีการสร้างมาตรฐานเพื่อเป็นเครื่องมือทางการตลาดมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง (Inclusive Green Market) การจะนำไปสู่การปฏิบัติได้ กลไกการยอมรับจากผู้บริโภคคือหนึ่งในเครื่องมือที่สำคัญ การบีบคั้นและกดดันเรียกร้องให้กระบวนการผลิตรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้นจะช่วยให้เกิดความหมายในเชิงเศรษฐกิจกับกลุ่มผู้ประกอบการมากขึ้น โดยปัจจุบันได้เริ่มมีการนำแนวคิด รับประกันผล Energy Saving Guarantee Program โดยมีกลุ่มการทำงานที่ให้บริการโดยรับประกันการลงทุนและผลตอบแทนที่จะเกิดจากการลงทุนที่เกี่ยวข้อง

กับสิ่งแวดล้อม ที่เรียกว่า ESCO (Energy Service Company) เช่น กรณีของโรงแรมที่ต้องการจะลดค่าไฟในแต่ละเดือน ESCO พร้อมเปลี่ยนเครื่องปรับอากาศและขอค่าตอบแทนเป็นเงินส่วนแบ่งจากจำนวนค่าไฟที่โรงแรมสามารถลดไปได้ การประกันเช่นนี้สร้างแรงจูงใจได้อย่างกว้างขวาง

3. แนวทางการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน

ที่มา: John Elkington ผู้เขียนหนังสือ
"Cannibals with forks: The Triple Bottom line
of 21st Century Business" (1977)

กรอบการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน อ้างอิงมาจากแนวทางการดำเนินการในระดับสากล ซึ่งครอบคลุมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ภายใต้หลักบรรษัทภิบาลที่ดี เพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่สอดคล้องกันในทุกธุรกิจ โดยกำหนดเป้าหมาย และแนวทางการดำเนินงานให้ทุกธุรกิจนำไปปฏิบัติ เพื่อจัดทำ "แนวทางปฏิบัติการพัฒนาอย่างยั่งยืน" ให้เป็นคู่มือการดำเนินการในเรื่องต่างๆ อันจะส่งผลสู่การนำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความเชื่อมโยงของการดำเนินงาน ในแต่ละเรื่องที่มีหลายหน่วยงานรับผิดชอบร่วมกัน

การพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ

เป้าหมายสูงสุดของการดำเนินธุรกิจ คือ สร้างคุณค่าให้แก่ลูกค้า พนักงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่างสมดุล โดยมีผลกำไรเป็นเสมือนทางผ่านไปสู่ประโยชน์สุขร่วมกันของทุกฝ่าย ใน การที่จะเติบโตอย่างยั่งยืนไปพร้อมๆ กัน

รักษาความเป็นเลิศในการดำเนินงาน

มุ่งเน้นกลยุทธ์เพื่อเสริมจุดแข็งในการเป็นผู้นำด้านคุณภาพและการบริหารต้นทุนสำหรับสินค้า โดยใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และการพัฒนากระบวนการทำงาน การควบคุม กระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพสูงสุด รวมทั้งปรับ กลยุทธ์การดำเนินธุรกิจด้วยความรอบคอบ อย่างเหมาะสม บริหารความเสี่ยงอย่างรัดกุม เพื่อเจริญเติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืน

ลงทุนวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างสินค้าและบริการที่มีมูลค่าเพิ่ม

มุ่งเน้นวิจัยและพัฒนา (Research and Development) สินค้าและบริการใหม่ๆ ที่มีมูลค่าเพิ่ม มีความหลากหลาย ครบวงจร และคุณภาพเยี่ยม เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่ไม่หยุดนิ่ง ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสังคมที่ยั่งยืน

ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์อย่างรวดเร็ว เพื่อสอดคล้องกับสถานการณ์

ปรับตัวอย่างรวดเร็วเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและปัจจัยความไม่แน่นอน เช่น การชะลอตัว ของเศรษฐกิจโลก ผลกระทบจากปัญหาทางการเมืองในประเทศ โดยบริหารธุรกิจอย่างรอบคอบ โดยเฉพาะด้านการเงิน และบริหารกระจายความเสี่ยง โดยเพิ่มความหลากหลายของตลาดและสินค้า และมีฐานะทางการเงินที่แข็งแกร่งและมั่นคงยิ่งขึ้น

พัฒนาบุคลากร เพื่อมุ่งสู่องค์กรแห่งนวัตกรรม

มุ่งพัฒนาพนักงานและปลูกฝังวัฒนธรรมการเป็นองค์กรนวัตกรรมโดยการสร้างบรรยากาศให้ พนักงานทุกระดับ คิดนอกกรอบ กล้าแสดงความคิดเห็น เปิดใจรับฟัง ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนา ตนเองอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งกล้ารับความเสี่ยงในการทดลองสิ่งใหม่ๆ เพื่อส่งเสริมการพัฒนา

เปลี่ยนแปลง ในทางที่เป็นประโยชน์สำหรับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นลูกค้า คู่ค้า ผู้ถือหุ้น ชุมชน รวมทั้งพนักงานเพื่อสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน

สนับสนุนเศรษฐกิจชุมชน

นโยบายว่าจ้างคนในชุมชนซึ่งอยู่ในพื้นที่ที่ตั้งโรงงานเป็นพนักงาน ผู้รับเหมา และร่วมสนับสนุนชุมชน ให้มีรายได้เพิ่มขึ้นโดยใช้ผลิตภัณฑ์ สินค้าที่ผลิตโดยชุมชน เช่น อาหาร เครื่องดื่ม วัสดุในโรงงาน นอกจากนั้น ยังช่วยส่งเสริมอาชีพของชุมชนให้มีความแข็งแกร่ง ด้วยการให้ความรู้ในการจัดทำผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นให้มีคุณค่าเพิ่มมากขึ้น เช่น การปรับปรุงคุณภาพสินค้า การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การตลาด และนำไปสู่การรวมกลุ่มกันในรูปแบบ ของชมรมสหกรณ์หมู่บ้าน ซึ่งเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนอย่างยั่งยืน

การพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

ด้วยลักษณะธุรกิจผลิตน้ำประปาที่ต้องอาศัยทรัพยากรธรรมชาติเป็นปัจจัย บริษัทน้ำประปาไทย ตระหนักดีถึงความสำคัญของการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด และมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดโดยเน้นการใช้เทคโนโลยีและพัฒนากระบวนการผลิตให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมครอบคลุมทั้งการจัดการทรัพยากรน้ำ การบำบัดน้ำเสียจากกระบวนการผลิต พร้อมไปกับการปลูกฝังให้พนักงานมีจิตสำนึกในการคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ โดยให้การมุ่งมั่นสู่การเป็นธุรกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดย :

1. กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

เลือกใช้เทคโนโลยีในการผลิตที่ดีที่สุดและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากร และพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และลดการก่อให้เกิดของเสียและมลพิษ

2. การวิจัยและพัฒนาสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

มุ่งมั่นทุ่มเทในงานวิจัยและพัฒนาสำหรับสินค้า และบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่ให้ความสำคัญ ในการใช้สินค้าที่ไม่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ยังแสวงหาโอกาสในธุรกิจใหม่ๆ

การสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม

กระตุ้นพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ให้กับพนักงานรวมถึงชุมชนที่บริษัทฯ ดำเนินโครงการได้ริเริ่มโครงการ "ล้านกล้าสร้างป่าต้นน้ำ" ด้วยการปลูกป่าคืนสภาพแวดล้อมที่สมบูรณ์สู่พื้นที่ป่าโดยมีกิจกรรมหลักคือ การร่วมกับชุมชนปลูกป่าทดแทนป่าเสื่อมโทรม เพื่อสร้างความชุ่มชื้นและคืนความสมดุลให้ผืนป่า

การพัฒนาอย่างยั่งยืน

ด้วยปัจจุบันโลกได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทั้งด้านบวกและลบ ดังนั้นมนุษยชาติควรที่จะสร้างความตระหนักในการปฏิบัติตนและสร้างความเข้าใจถึงสภาพการเปลี่ยนแปลงไปของโลกภายนอก ที่ประกอบด้วยปัจจัยสำคัญๆ 5 ประการ ที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต อันได้แก่

- 1) การเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์
- 2) การเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างประชากรของโลก
- 3) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภคกลุ่มใหม่
- 4) ปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 5) แนวโน้มการวางระเบียบกฎเกณฑ์และการเรียกร้องเพื่อปกป้องผลประโยชน์ระหว่างชาติ

ความหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

“รูปแบบของการพัฒนาที่สนองความต้องการของคนในรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำให้คนรุ่นต่อไปในอนาคต ต้องประนีประนอมยอมลดทอนความสามารถในการที่จะตอบสนองความต้องการ ของตนเอง” (Sustainable Development is development that meets the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs)

คำกล่าวข้างต้นนั้นคือคำจำกัดความของ “การพัฒนาอย่างยั่งยืน” หรือ “การพัฒนาที่ยั่งยืน” ภาษาอังกฤษเรียกว่า Sustainable Development โดยสมัชชาโลกจาก World Commission on

Environment ที่กำเนิดขึ้นจากรายงานเรื่องสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาอย่างยั่งยืน (The Brundtland Report หรือ Our Common Future)

ภาพรวมของรายงานฉบับนี้มีความมุ่งหมายของการสร้างความร่วมมือในระดับโลก ที่จะ รักษา และป้องกันสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติไว้ เนื่องจากความเสื่อมโทรมและสูญเสียทาง ทรัพยากรธรรมชาติที่ได้ปรากฏขึ้น ประจักษ์แนวคิดนี้ได้รับความสำคัญต่อการวางความมุ่งหมายจาก องค์การในระดับโลกต่างๆอย่างมากมาย และทั้งการประชุมเพื่อค้นหาแผนปฏิบัติการที่จะเป็น แนวทาง ร่วมกัน แต่ความหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืนจากรายงานเรื่องสิ่งแวดล้อมและการ พัฒนาอย่างยั่งยืน นั้น มีการสื่อความหมายที่กว้างครอบคลุมหลากหลายประเด็น

ราชบัณฑิตยสถานได้กล่าวถึงความหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืนนี้ประกอบด้วยแนวคิด อย่างน้อย 3 ประการดังนี้

- ความต้องการของมนุษย์:การพัฒนาอย่างยั่งยืนคำนึงถึงแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการของ มนุษย์ ซึ่งอาจเป็นความต้องการพื้นฐานในการดำรงชีวิต และความต้องการที่จะมี มาตรฐานที่ดี กว่าเดิม
- จิตจำกัดของสิ่งแวดล้อม:ระบบสภาพแวดล้อมมีขีดจำกัดในการให้ทรัพยากรและมี ขีดจำกัดในการรองรับของเสีย
- ความยุติธรรมในสังคมทั้งระหว่างชนรุ่นเดียวกันกับชนรุ่นต่อไป: ความยั่งยืนนั้นไม่อาจ มั่นคงอยู่ได้หากปราศจากนโยบาย

การพัฒนาที่คำนึงถึงปัจจัยทางสังคมและ ทางวัฒนธรรมเข้ามาพิจารณาด้วยจึงต้องคำนึงถึง หลักการความยุติธรรมระหว่างชนรุ่นปัจจุบันกับ ชนรุ่นต่อไป (Intergenerational Equity) และ หลักการความยุติธรรมระหว่างชนรุ่นเดียวกัน (Intragenerational Equity)

นอกจากนี้ยังมีแนวคิดหรือนิยามคำจำกัดความเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนอีกมากมาย เช่น “การพัฒนาอย่างยั่งยืน คือ นโยบายที่สนองความต้องการของประชาชนในปัจจุบันโดยต้อง ไม่ทำลาย ทรัพยากรซึ่งจะเป็นที่ต้องการในอนาคต”หรือการตีความทางสังคม เช่น “สังคมที่ยั่งยืน คือสังคมที่ สอนองความต้องการของตนได้โดยไม่ทำให้สัตว์จำพวกอื่นและประชาชนรุ่นต่อไปใน อนาคต ต้อง ประนีประนอมยอมลดความต้องการของเขา” สำหรับประเทศไทยได้มีนักวิชาการหลายท่านพยายาม

อธิบายแนวคิดของการพัฒนาอย่างยั่งยืนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ที่สำคัญคือ แนวคิดของพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต, 2541) ได้อธิบายการ พัฒนาอย่างยั่งยืนว่า “การพัฒนาอย่างยั่งยืนมีลักษณะที่เป็นบูรณาการ (Integrated) คือทำให้เกิดเป็น องค์กรรวม (Holistic) หมายความว่า องค์ประกอบทั้งหลายที่เกี่ยวข้องจะต้องมาประสานกันครบองค์ และมีลักษณะอีกอย่างหนึ่งคือ มีดุลยภาพ (Balance) หรือพูดอีกนัยหนึ่ง คือการทำให้กิจกรรมของ มนุษย์สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ” ในการจัดทำข้อเสนอของ ประเทศไทยในการประชุมของโลกว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน ณ นคร โจฮันเนสเบิร์ก ประเทศ แอฟริกาใต้ เมื่อเดือนกันยายน 2545 คณะอนุกรรมการกำกับการอนุวัติ ตามแผนปฏิบัติการ 21 และการ พัฒนาอย่างยั่งยืน ร่วมกับสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย ได้หาข้อยุติด้าน คำนิยามของการพัฒนาอย่างยั่งยืนว่า “การพัฒนาอย่างยั่งยืนในบริบทไทยเป็นการพัฒนาที่ต้อง คำนึงถึงความเป็นองค์กรรวมของทุกๆ ด้านอย่าง สมดุล บนพื้นฐานของทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทยด้วยการมีส่วนร่วมของ ประชาชนทุกกลุ่ม ด้วยความเอื้ออาทร เคารพซึ่งกันและ กัน เพื่อสามารถในการพึ่งตนเอง และคุณภาพ ชีวิตที่ดีอย่างเท่าเทียมกัน” การพัฒนาอย่างยั่งยืนตามแนวคิดเชิงพุทธศาสตร์ แนวคิดของพระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต, 2539: 58-59) กล่าวว่าหัวใจของการพัฒนาที่ ยั่งยืนนั้น ประกอบด้วยคำศัพท์ที่นำมา จับคู่กัน 2 คู่คือ การพัฒนา (Development) กับสิ่งแวดล้อม 38 (Environment) และเศรษฐกิจ(Economy) กับนิเวศวิทยา(Ecology) โดยเห็นว่าควรให้ความสำคัญทาง เศรษฐกิจอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการอนุรักษ์ สภาพแวดล้อม หมายความว่าต้องให้การพัฒนาหรือ ความเติบโตทางเศรษฐกิจนั้น อยู่ในภาวะที่ สิ่งแวดล้อมรองรับไหวด้วย หรือว่าเจริญไปโดยไม่รังแก ธรรมชาติ การพัฒนาที่ยั่งยืนนี้มีลักษณะเป็น การพัฒนาที่เป็นบูรณาการ (integrated) คือทำให้เกิดเป็น องค์กรรวม (holistic) หมายความว่าองค์ประกอบ ทั้งหลายที่เกี่ยวข้องจะต้องมาประสานกันครบองค์ และมีลักษณะอีกอย่างหนึ่งคือ มีดุลยภาพ (balanced) (ประยุทธ์ ปยุตโต, 2539: 62-63) สำหรับการจะพัฒนาจะสำเร็จได้นั้น พระธรรมปิฎกเห็นว่า คนต้องมี จริยธรรม เนื่องจาก ปัจจุบันมนุษย์มีนิสัยที่เป็นสังคมบริโภค ประสบกับปัญหาสังคมและชีวิตจิตใจ จนกระทั่งเกิด ปัญหาสิ่งแวดล้อมขึ้น จึงต้องนำเอาจริยธรรมมาช่วยแก้ปัญหาอย่างจริงจัง โดยการพัฒนา ให้คนมี จริยธรรมนั้นจะสำเร็จได้ด้วยการศึกษาอย่างน้อยจะต้องรู้เท่าทันปัญหา เมื่อพัฒนาคนขึ้นไป แล้ว จึง จะเกิดจริยธรรมที่แท้จริงคือเป็นจริยธรรมแห่งความพอใจและความสุข

แนวคิดของพระราชวรมุนี(ประยูรธมฺมจิตฺโต: 2542) กล่าวถึงการพัฒนาอย่างยั่งยืนว่า ใน ภาษา พระไตรปิฎก หรือภาษาบาลีจะปรากฏในคำ 2 คำ คือ ภาวนา กับ พัฒนา โดยให้ความหมาย ของคำทั้ง

สองนี้ว่า พัฒนา หรือ วัฒนา หมายถึง การเติบโต เช่น ต้นไม้งอก เป็นการเติบโตที่ไม่มีการควบคุม ไม่มี การกำหนดเป้าหมาย ซึ่งอาจจะยั่งยืนหรือไม่ยั่งยืนก็ได้ ภาวนา หมายถึง เจริญ เป็นความเจริญที่ยั่งยืน มี การควบคุมและกำหนดเป้าหมาย ซึ่งคำว่า ภาวนานี้ใช้ในการพัฒนามนุษย์คือ กายภาวนา จิตภาวนา สติ ภาวนา และปัญญาภาวนา โดยการ พัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่สัมพันธ์กับมนุษย์มีมนุษย์เป็นตัวตั้ง ในการพัฒนา ซึ่งหากมองไปว่า การพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นการพัฒนาที่สัมพันธ์กับโลกและสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่ หมายถึงการรักษาสมดุลของโลก สิ่งแวดล้อมของโลกให้คงอยู่ชั่วลูกชั่วหลาน จะเป็น แนวคิดที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอย่างเดียว นอกจากนี้แนวคิดทางพระพุทธศาสนายังถือว่ามนุษย์ เป็น องค์ประกอบที่สำคัญ คือให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปเพื่อการ สร้าง สันติสุขการอยู่ร่วมกันระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ โดยใช้การศึกษาเป็นกลไกในการดำเนินการ และมี หลักธรรมทางพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือ เป็นการใช้วิถีชีวิตของคนเป็นฐานความคิดในการ พัฒนาคือ จะมุ่งไปที่การพัฒนากระบวนการดำเนินชีวิตของคน ชุมชน และสังคม ตลอดจนสภาพ แวดล้อมให้ดำรง อยู่ด้วยดีต่อเนื่องเรื่อยไป

4.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อรศิริ ปาณินท์ และคณะ (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรือนพื้นถิ่นไทพวนในประเทศไทย เพื่อเน้น ถึงลักษณะเด่นของเรือน ความสัมพันธ์ระหว่างการดำรงชีวิต ภูมิปัญญาและเทคโนโลยีท้องถิ่นในเรือน ซึ่งส่งผลถึงคุณลักษณะของสถาปัตยกรรมที่ยั่งยืนและสถาปัตยกรรมสิ่งแวดล้อมของเรือน ไทพวน พัฒนาการของเรือน และแนวโน้มของเรือนพื้นถิ่นไทพวนในอนาคต ซึ่งขึ้นอยู่กับฐาน ของความเข้าใจในภูมิปัญญาและเทคโนโลยีท้องถิ่นการศึกษาที่เน้นการสำรวจภาคสนามของเรือนไท พวน12หมู่บ้านในพื้นที่ 8 จังหวัดในภาคกลาง ภาคตะวันตก และภาคตะวันออกของประเทศไทย อายุ การตั้งถิ่นฐานของหมู่บ้านที่สำรวจทางกายภาพสูงสุด 100-150ปี ต่ำสุด30-50ปี ในการสำรวจภาคสนาม นี้ได้เน้นการศึกษาหมู่บ้าน และความสัมพันธ์กับระบบนิเวศ ตัวเรือนซึ่งสัมพันธ์กับชีวิตและวัฒนธรรม ท้องถิ่น และศึกษาภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีต่อสถานะสบายของเรือน ซึ่งเป็นผลของรูปลักษณะ ของเรือนจากการศึกษาและวิเคราะห์ได้คำตอบให้การศึกษาหลายประการ ได้แก่ รูปลักษณะที่เป็น ตัวแทนของเรือนพวนคือ เรือนจั่วแปดมีเรือนครัวขวางด้านหลัง จั่วหนึ่งคลุมห้องนอนและห้องพระ อีก จั่วหนึ่งคลุมห้องโถง พัฒนาการของเรือนมีเฉพาะรูปทรงภายนอก ผังพื้นเรือนไม่ว่าอายุการสร้างเท่าใด จะอยู่ในกรอบเดียวกันทั้งสิ้น และเหมือนกับทุกแหล่งที่ตั้ง รูปลักษณะภายนอกพัฒนามาจากเรือนไทย

เดิมจั่วแฝด มาเป็นเรือนจั่วแฝดที่ไม่เป็นเรือนไทยเดิม และเรือนแฝดที่มีหลังคาผสมผสานทั้งจั่ว ปั้นหยา มนิลาและมีลักษณะเด่นของเรือนอีกกลุ่มหนึ่ง คือ เรือนที่เน้นโถงฝาโปร่งซึ่งส่งผลมายังรูปทรงเรือนที่ ต่างไปจากเรือนจั่วแฝดกลุ่มหลักภูมิปัญญา และเทคโนโลยีชาวบ้านในเรือนที่เด่นชัด คือ ระบบการ ระบายอากาศในเรือนให้ผู้อยู่ พบสภาวะสบายในการอยู่ตำแหน่งการระบายอากาศมีตั้งแต่ความต่าง ระดับของพื้นเรือน การระบายอากาศระดับพื้นเรือน ระดับช่วงตัว และระดับเหนือฝาเรือนโดยรอบ ข้อสังเกตของผังพื้นเรือนพวนที่ไม่เปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะอยู่ในที่ใดและอายุเท่าใดเป็นผลมาจากความ เชื่อในการสร้างเรือนที่ถือว่าการต่อเติมเรือนจะนำความโชคร้ายมาสู่ครอบครัว ดังนั้นจะสร้างเรือน ขนาดใหญ่ และสมบูรณ์มาตั้งแต่เริ่มสร้างเรือนทำให้ไม่เห็นพัฒนาการในด้านการปรับเปลี่ยน ต่อเติม พัฒนาการรูปทรงจะพบเฉพาะในเรือนต่างอายุกันเท่านั้น และปรับตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป แนวโน้ม เรือนพวนในอนาคตคาดว่าเป็นได้สองทาง คือ เป็นเรือนจั่วแฝดที่เรียบง่ายต่อการก่อสร้าง และ งบประมาณ กับเปลี่ยนเป็นเรือนจั่วเดี่ยวความเอียงลาดต่ำบนผังพื้นลักษณะเดิม สำหรับความสัมพันธ์ ระหว่างเรือน และสภาพแวดล้อมได้พบภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและการ ใช้งานในครัวเรือนที่แก้ปัญหาเฉพาะถิ่นได้อย่างฉลาดและคล่องตัว

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา “ปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน” ของประชาชนในเทศบาลน้าว อำเภอมือง จ.เพชรบูรณ์ ได้ดำเนินการศึกษาตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ ประชาชนในเขตเทศบาลน้าว อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์ จำนวน 100 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลงานวิจัย โดย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็น แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย คำถาม 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของแต่ละคนว่ามีพื้นฐานที่แตกต่างกันอย่างไร ทั้งด้าน เพศ อายุ สถานภาพ วุฒิการศึกษา และรายได้ จำนวน 5 ข้อ โดยในแต่ละข้อมีระดับการวัดข้อมูลเป็น ดังนี้

1. เพศ ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale) ได้แก่ เพศชายและเพศหญิง
2. อายุ ระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal scale) โดยแบ่งออกเป็น 5 ช่วงดังนี้
 1. ต่ำกว่า 31 ปี
 2. 31-40 ปี
 3. 41-50 ปี
 4. มากกว่า 50 ปี

3. สถานภาพ ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ(Nominal scale) ดังนี้
 1. โสด
 2. สมรส
 3. หม้าย
4. ระดับวุฒิการศึกษา ระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal scale) ดังนี้
 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี
 2. ปริญญาตรี
 3. ปริญญาโท
 4. ปริญญาเอก
5. รายได้ของท่าน
 1. เพียงพอ
 2. ไม่เพียงพอ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน จำนวน 19 ข้อ โดยเกณฑ์การให้คะแนนสำหรับลักษณะคำถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ

ค่าเฉลี่ย ระดับความพึงพอใจ

4.51 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มาก

2.51 – 3.50 หมายถึง ปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง น้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถาม

1. ศึกษาจากหลักการ ทฤษฎี แนวคิด วัตถุประสงค์ เพื่อจำแนกว่าควรสร้างเครื่องมือวัดด้านใดบ้าง ให้เหมาะสมกับกลุ่มประชากรที่ต้องการศึกษา
2. ศึกษาหลักการ ทฤษฎี แนวความคิดเกี่ยวกับความหมาย ปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

- ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับทำการศึกษาวิจัย

- ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนที่กำหนด ซึ่งการเก็บตัวอย่างทำโดยการแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มประชาชนตามหมู่บ้าน ในเขตเทศบาลนางัว อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์ โดยผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามด้วยตนเอง และได้ชี้แจงข้อมูลในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างละเอียด

- คณะผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้จากการตอบคำถามทั้งหมด จำนวน 100 ชุด ได้รับคืนจำนวน 100 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

- ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้น ให้กลุ่มตัวอย่างได้ตอบแบบสอบถามและเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับที่ได้รับคืน
2. นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามที่เรียบร้อยสมบูรณ์ มาสร้างตารางและบันทึกข้อมูลแต่ละตอนลงในเครื่องคอมพิวเตอร์
3. ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package Social Sciences) โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นด้านปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน” ของประชาชนในเทศบาลนางัว อำเภอเมือง จ.เพชรบูรณ์แล้วแปลผล

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน ทำการรวบรวมข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามจำนวน 100 ชุด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งได้เป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสำรวจ

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน

สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$ หมายถึง ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

S.D. หมายถึง ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Diviation)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

จากการสำรวจประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน พบว่ามีเพศชาย 40 คน คิดเป็นร้อยละ 40 และมีเพศหญิง 60 คน คิดเป็นร้อยละ 60 ดังที่ได้แสดงในตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน และ ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามเพศ

เพศ	ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ชาย	40	40
หญิง	60	60
รวม	100	100

2. อายุ

จากการสำรวจประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน พบว่า มีเกณฑ์อายุ ต่ำกว่า 31 ปี 15 คน คิดเป็นค่าร้อยละ 15 อายุ 31 – 40 ปี 32 คน คิดเป็นค่าร้อยละ 32 อายุ 41 – 50 ปี 10 คน คิดเป็นค่าร้อยละ 10 และอายุ 51 ปีขึ้นไป 43 คน คิดเป็นร้อยละ 43 ดังที่ได้แสดงในตารางที่ 4.2 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตามอายุ

เกณฑ์อายุ(ปี)	ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ต่ำกว่า 31 ปี	15	15
31 – 40	32	32
41 – 50	10	10
มากกว่า 50ปี	43	43
รวม	100	100

3. สถานภาพ

จากการสำรวจประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน พบว่า มีสถานภาพโสด 20 คน คิดเป็นค่าร้อยละ 20 สมรส 60 คน คิดเป็นค่าร้อยละ 60 และ หม้าย 13 คน คิดเป็นค่าร้อยละ 13 ดังที่ได้แสดงในตารางที่ 4.3 ดังนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามสถานภาพ

อาชีพ	ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
โสด	20	20
สมรส	60	60
หม้าย	13	13
รวม	100	100

4. วุฒิการศึกษา

จากการสำรวจประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน พบว่า มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี 63 คน คิดเป็นค่าร้อยละ 63 ระดับปริญญาตรี 32 คน คิดเป็นค่าร้อยละ 32 ระดับปริญญาโท 5 คน คิดเป็นค่าร้อยละ 5 ระดับปริญญาเอก ไม่พบในการสำรวจ ดังที่ได้แสดงในตารางที่ 4.4 ดังนี้

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ต่ำกว่าปริญญาตรี	63	63
ปริญญาตรี	32	32
ปริญญาโท	5	5
ปริญญาเอก	-	-
รวม	100	100

5. รายได้

จากการสำรวจประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน พบว่า มีรายได้เพียงพอ 33 คน คิดเป็นค่าร้อยละ 33 มีรายได้ไม่เพียงพอ 67 คน คิดเป็นค่าร้อยละ 67 ดังที่ได้แสดงในตารางที่ 4.5 ดังนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตามรายได้

ระดับการศึกษา	ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
เพียงพอ	33	33
ไม่เพียงพอ	67	67
รวม	100	100

ส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน จากการสำรวจประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน พบว่าการจำแนกข้อมูลโดยการนำข้อมูลระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน พบว่าปัจจัยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษาศาสนาวัฒนธรรมการท่องเที่ยวและกีฬา ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคม ด้านการพัฒนาด้านสาธารณสุข ด้านการพัฒนาด้านแหล่งน้ำ ด้านการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านการบริหารงานและการเมือง พบว่าทุกปัจจัยส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนในระดับมาก

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน

ปัจจัย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อ ปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมี การเปลี่ยนแปลงอย่าง ยั่งยืน
1.ด้านเศรษฐกิจ	4.47	0.49	มาก
2.ด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม การ ท่องเที่ยวและกีฬา	4.5	0.47	มาก
3.ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และ สังคม	4.6	0.56	มากที่สุด
4.ด้านการพัฒนาด้านสาธารณสุข	4.55	0.52	มากที่สุด
5.ด้านการพัฒนาด้านแหล่งน้ำ	4	0.44	มาก
6.ด้านการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน	3.7	0.65	มาก
7.ด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	4.05	0.63	มาก
8.ด้านการบริหารงานและการเมือง	3.76	0.62	มาก
รวม	4.20	0.55	มาก

1. ด้านเศรษฐกิจ

จากการจำแนกข้อมูลโดยการนำข้อมูลระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนมาประมวลผลทางสถิติรายข้อแล้วทำให้ทราบว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนในระดับมาก โดยเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้ การส่งเสริมการตลาดสำหรับสินค้าทั่วไปและผลิตภัณฑ์ชุมชน ($\bar{X} = 4.8$) การให้ความรู้และเทคนิควิธีการในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรอินทรีย์เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกร ($\bar{X} = 4.3$) และการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน ($\bar{X} = 4.3$) ดังที่ได้แสดงในตารางที่ 4.7 ดังนี้

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน
1.การพัฒนาและส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน	4.3	0.45	มาก
2.การให้ความรู้และเทคนิควิธีการในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรอินทรีย์เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกร	4.3	0.64	มาก
3.การส่งเสริมการตลาดสำหรับสินค้าทั่วไปและผลิตภัณฑ์ชุมชน	4.8	0.4	มากที่สุด
รวม	4.47	0.49	มาก

2. ด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมการท่องเที่ยวและการกีฬา

จากการจำแนกข้อมูลโดยการนำข้อมูลระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนมาประมวลผลทางสถิติรายข้อแล้วทำให้ทราบว่าปัจจัยด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมการท่องเที่ยวและการกีฬาส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนในระดับมาก โดยเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้ การพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการ ($\bar{X} = 4.7$) การพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมการศึกษา ($\bar{X} = 4.5$) และการพัฒนาทำนุบำรุง ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.3$) ดังที่ได้แสดงในตารางที่ 4.8 ดังนี้

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมการท่องเที่ยวและการกีฬาที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน

ปัจจัยด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม การท่องเที่ยวและการกีฬา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อ ปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมี การเปลี่ยนแปลงอย่าง ยั่งยืน
1.การพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรม การศึกษา	4.5	0.5	มาก
2.การพัฒนาทำนุบำรุงศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น	4.3	0.45	มาก
3.การพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรม นันทนาการ	4.7	0.45	มากที่สุด
รวม	4.5	0.47	มาก

3. ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคม

จากการจำแนกข้อมูลโดยการนำข้อมูลระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนมาประมวลผลทางสถิติรายชื่อแล้วทำให้ทราบว่าปัจจัยด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคมส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้ การให้ความช่วยเหลือและพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส ($\bar{X} = 4.7$) และการส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็ง ($\bar{X} = 4.5$) ดังที่ได้แสดงในตารางที่ 4.9 ดังนี้

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคมที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน

ปัจจัยด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน
1.การให้ความช่วยเหลือและพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส	4.7	0.45	มากที่สุด
2.การส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็ง	4.5	0.67	มาก
รวม	4.6	0.56	มากที่สุด

4. ด้านการพัฒนาด้านสาธารณสุข

จากการจำแนกข้อมูลโดยการนำข้อมูลระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนมาประมวลผลทางสถิติรายข้อแล้วทำให้ทราบว่าปัจจัยด้านการพัฒนาด้านสาธารณสุขส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้ ส่งเสริมพัฒนาด้านสุขภาพและอนามัยของประชาชน ($\bar{X}=4.3$) และการรณรงค์ป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด ($\bar{X}=4.8$) ดังที่ได้แสดงในตารางที่ 4.10 ดังนี้

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านการพัฒนาด้านสาธารณสุขที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน

ปัจจัยด้านการพัฒนาด้านสาธารณสุข	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน
1.ส่งเสริมพัฒนาด้านสุขภาพและอนามัยของประชาชน	4.3	0.64	มาก
2.การรณรงค์ป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด	4.8	0.4	มากที่สุด
รวม	4.55	0.52	มากที่สุด

5. ด้านการพัฒนาด้านแหล่งน้ำ

จากการจำแนกข้อมูลโดยการนำข้อมูลระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนมาประมวลผลทางสถิติเรียบร้อยแล้วทำให้ทราบว่าปัจจัยด้านการพัฒนาแหล่งน้ำส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนในระดับมาก โดยมีความสำคัญ ดังนี้ คือ การก่อสร้างปรับปรุงและบำรุงรักษาระบบน้ำเพื่อการบริโภค – อุปโภค และการเกษตร ($\bar{X} = 4$) ดังที่ได้แสดงในตารางที่ 4.11 ดังนี้

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านการพัฒนาแหล่งน้ำที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน

ปัจจัยด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน
1.การก่อสร้างปรับปรุง และบำรุงรักษาระบบน้ำเพื่อการบริโภค – อุปโภค และการเกษตร	4	0.44	มาก
รวม	4	0.44	มาก

6. ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

จากการจำแนกข้อมูลโดยการนำข้อมูลระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนมาประมวลผลทางสถิติรายข้อแล้วทำให้ทราบว่าปัจจัยด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนในระดับมาก โดยเรียงลำดับความสำคัญดังนี้ คือ การก่อสร้างปรับปรุงบำรุงรักษาดูแล สะพาน ท่อระบายน้ำ ($\bar{X} = 4$) การติดตั้งปรับปรุงระบบไฟฟ้าและตู้โทรศัพท์ ($\bar{X} = 3.6$) และก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซมอาคารสถานที่ ($\bar{X} = 3.5$) ดังที่ได้แสดงในตารางที่ 4.12 ดังนี้

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน

ปัจจัยด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน
1.การก่อสร้างบำรุงรักษาดูแล สะพาน ท่อระบายน้ำ	4	0.63	มาก
2.ติดตั้งปรับปรุงระบบไฟฟ้าและตู้โทรศัพท์	3.5	0.67	ปานกลาง
3.ก่อสร้างปรับปรุง ซ่อมแซม อาคารสถานที่	3.6	0.66	มาก
รวม	3.7	0.65	มาก

7. ด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จากการจำแนกข้อมูลโดยการนำข้อมูลระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนมาประมวลผลทางสถิติเรียบร้อยแล้วทำให้ทราบว่าปัจจัยด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนในระดับมาก โดยเรียงลำดับความสำคัญดังนี้ คือ การบำบัดและจัดการขยะ ($\bar{X} = 4.4$) และการสร้างจิตสำนึก และความตระหนักในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.7$) และ ดังที่ได้แสดงในตารางที่ 4.13 ดังนี้

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน

ปัจจัยด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน
1.การสร้างจิตสำนึก และความตระหนักในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.7	0.78	มาก
2.การบำบัดและจัดการขยะ	4.4	0.48	มาก
รวม	4.05	0.63	มาก

8. ด้านการบริหารงานและการเมือง

จากการจำแนกข้อมูลโดยการนำข้อมูลระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนมาประมวลผลทางสถิติเรียบร้อยแล้วทำให้ทราบว่าปัจจัยด้านการบริหารงานและการเมืองส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนในระดับมาก โดยเรียงลำดับความสำคัญดังนี้ คือ ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X}=3.9$) พัฒนาการบริหารงานจัดองค์กรให้มีประสิทธิภาพ ($\bar{X}=3.9$) และเพิ่มช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเทศบาล ($\bar{X}=3.5$) ดังที่ได้แสดงในตารางที่ 4.14 ดังนี้

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านการบริหารงานและการเมืองที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน

ปัจจัยด้านการบริหารงานและการเมือง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน
1.ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.9	0.53	มาก
2.เพิ่มช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเทศบาล	3.5	0.80	ปานกลาง
3.พัฒนาการบริหารงานจัดองค์กรให้มีประสิทธิภาพ	3.9	0.53	มาก
รวม	3.76	0.62	มาก

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา “ปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน” ของประชาชนในเทศบาลนาजू อำเภอเมือง จ.เพชรบูรณ์ โดยจำแนกตามตัวแปรของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ วุฒิการศึกษา และรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) แบบสำรวจ (Survey research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน และแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไปของแบบสอบถาม และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยสถิติที่ใช้ ได้แก่ สถิตีค่าร้อยละ (Percentage) สถิตีค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัยลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 60 เป็นเพศชาย 40 คน คิดเป็นร้อยละ 40 โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 43 รองลงมา มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 32 และอายุต่ำกว่า 31 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 15 และอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 10 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมา มีสถานภาพโสด 27 คน คิดเป็นร้อยละ 27 และมีสถานภาพเป็นหม้าย จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 13 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 63 มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 32 และมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5 และไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามท่านใดมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาเอก และแสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้ไม่เพียงพอจำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 67 และมีรายได้เพียงพอจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 33

สรุปผลระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน พบว่าเมื่อประเมินระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนจากการสำรวจประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน พบว่าการจำแนกข้อมูลโดยการนำข้อมูลระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน พบว่าปัจจัยแบ่งออกเป็น 8 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษาศาสนาวัฒนธรรมการท่องเที่ยวและกีฬา ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคม ด้านการพัฒนาด้านสาธารณสุข ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ ด้านการบริหารงานและการเมือง พบว่าทุกปัจจัยส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนในระดับมาก

1.ด้านเศรษฐกิจ

จากการจำแนกข้อมูลโดยการนำข้อมูลระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนมาประมวลผลทางสถิติรายข้อแล้วทำให้ทราบว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนในระดับมาก โดยเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้ การส่งเสริมการตลาดสำหรับสินค้าทั่วไปและผลิตภัณฑ์ชุมชน การให้ความรู้และเทคนิควิธีการในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรอินทรีย์เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกร และการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน

2.ด้านการศึกษาศาสนา วัฒนธรรมการท่องเที่ยวและการกีฬา

จากการจำแนกข้อมูลโดยการนำข้อมูลระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนมาประมวลผลทางสถิติรายข้อแล้วทำให้ทราบว่าปัจจัยด้านการศึกษาศาสนา วัฒนธรรมการท่องเที่ยวและการกีฬาส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนในระดับมาก โดยเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้ การพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการ การพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมการศึกษา และการพัฒนาทำนุบำรุง ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น

3.ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคม

จากการจำแนกข้อมูลโดยการนำข้อมูลระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนมาประมวลผลทางสถิติรายข้อแล้วทำให้ทราบว่าปัจจัยด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคมส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับ

ความสำคัญ ดังนี้ การให้ความช่วยเหลือและพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส และการส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็ง

4.ด้านการพัฒนาด้านสาธารณสุข

จากการจำแนกข้อมูลโดยการนำข้อมูลระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนมาประมวลผลทางสถิติรายข้อแล้วทำให้ทราบว่าปัจจัยด้านการพัฒนาด้านสาธารณสุขส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้ ส่งเสริมพัฒนาด้านสุขภาพและอนามัยของประชาชน และ การรณรงค์ป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด

5.ด้านการพัฒนาด้านแหล่งน้ำ

จากการจำแนกข้อมูลโดยการนำข้อมูลระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนมาประมวลผลทางสถิติรายข้อแล้วทำให้ทราบว่าปัจจัยด้านการพัฒนาด้านแหล่งน้ำส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนในระดับมาก โดยมีความสำคัญ ดังนี้ คือ การก่อสร้างปรับปรุง และบำรุงรักษาระบบน้ำเพื่อการบริโภค – อุปโภค และการเกษตร

6.ด้านการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

จากการจำแนกข้อมูลโดยการนำข้อมูลระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนมาประมวลผลทางสถิติรายข้อแล้วทำให้ทราบว่าปัจจัยด้านการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนในระดับมาก โดยเรียงลำดับความสำคัญดังนี้ คือ การก่อสร้างปรับปรุงบำรุงรักษาถนน สะพาน ท่อระบายน้ำ การติดตั้งปรับปรุงระบบไฟฟ้าและตู้โทรศัพท์ และก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซมอาคารสถานที่

7.ด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จากการจำแนกข้อมูลโดยการนำข้อมูลระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนมาประมวลผลทางสถิติรายข้อแล้วทำให้ทราบว่าปัจจัยด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนในระดับมาก โดยเรียงลำดับความสำคัญดังนี้ คือ การสร้างจิตสำนึก และความตระหนักในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการบำบัดและจัดการขยะ

8.ด้านการบริหารงานและการเมือง

จากการจำแนกข้อมูลโดยการนำข้อมูลระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนมาประมวลผลทางสถิติเรียบร้อยแล้วทำให้ทราบว่าปัจจัยด้านการบริหารงานและการเมืองส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนในระดับมาก โดยเรียงลำดับความสำคัญดังนี้ คือ ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น เพิ่มช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเทศบาล และ พัฒนาการบริหารงานจัดองค์กรให้มีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

หลังจากประมวลผลทางสถิติแล้วทำให้ทราบว่าทุกปัจจัยมีผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนในระดับมาก ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ มาจากยุทธศาสตร์ของเทศบาลนาแก้วที่มีความต้องการให้ประชาชนมีการพัฒนาในทุกๆด้าน ดังเช่น วิสัยทัศน์ที่กล่าวไว้ว่า “ มุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพชีวิต ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงแบบยั่งยืน พัฒนาประเพณีวัฒนธรรม นำการศึกษาก้าวไกล เพื่อให้ชาวนาแก้วมีความสุข ” จากปัจจัยต่างๆทั้งในด้านเศรษฐกิจที่ประชาชนให้ความสำคัญกับการส่งเสริมอาชีพให้กับคนในท้องถิ่นและให้การสนับสนุนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ต้องการให้ก้าวหน้า ด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและการท่องเที่ยวประชาชนให้ความสำคัญกับการส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการในท้องถิ่นเป็นอย่างมากเพื่อช่วยให้สังคมน่าอยู่ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคมประชาชนในท้องถิ่นให้ความสำคัญเกี่ยวกับการสร้างชุมชนให้เข้มแข็งและการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุในท้องถิ่นอย่างมาก ด้านการพัฒนาด้านสาธารณสุขประชาชนในท้องถิ่นสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการณรงค์ป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดเป็นอย่างมาก ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำได้มีการบริหารจัดการน้ำด้านการอุปโภค-บริโภคอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหน่วยงานต่างๆได้ให้การปรับปรุงและบำรุงรักษาสถานีประปาอย่างดี ด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีการจัดการขยะและตระหนักในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และในด้านการบริหารงานและการเมือง ทางหน่วยงานต่างๆที่มีหน้าที่กำกับดูแลได้ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่น ดังนั้นผู้วิจัยขออภิปรายว่า ปัจจัยทั้ง 8 ด้านตามแนวยุทธศาสตร์ของเทศบาลนาแก้วส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนเป็นอย่างมาก

ข้อเสนอแนะ

จากการเก็บแบบสอบถามในการวิจัยและประมวลผลด้านความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนนั้น ทำให้ทราบว่าควรเพิ่มช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลและควรพัฒนาระบบไฟฟ้าและโทรศัพท์เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนให้มากขึ้น

ชูศักดิ์ เทียงตรง. (2548). การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ธเนศวร์ เจริญเมือง. (2551). ทฤษฎีและแนวคิดการปกครองท้องถิ่นกับการบริหารจัดการท้องถิ่น.

กรุงเทพมหานคร : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.

นริศรา อุตอามาตย์. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนองคการบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลฝือฮิ อำเภอมหาชนะชัย จังหวัด
ยโสธร. รายงานการศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
ปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

นันทวัฒน์ บรมานันท์. (2545). การปกครองท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540.

พิมพ์ครั้งที่ 2. พิมพ์ที่วิญญูชน.

ประชุม รอดประเสริฐ. (2543). นโยบายและการวางแผน : หลักการและทฤษฎี. พิมพ์ครั้งที่ 6.

กรุงเทพมหานคร : เนติกุลการพิมพ์.

ประภาพร ศรีสถิตย์ธรรม. (2543). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการ สิ่งแวดล้อม :
ศึกษาเฉพาะกรณีของชุมชนในเขตเทศบาลนครจังหวัดนครราชสีมา. กรุงเทพมหานคร :
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาบริหารการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จากเว็บไซต์ <http://www.na-ngua.com/main1/> เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2558

ปาริชาติ วลัยเสถียร. (2542). เอกสารประกอบการศึกษาวิชา สด.651 ทฤษฎีและหลักการพัฒนา ชุมชน
สาขาพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย.

ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2546). กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพมหานคร : อูษาการพิมพ์.

ปิยภัทร อินทวิสัย. (2551). แผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ของอำเภอสหัส จังหวัด
นครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ โรงแรมและการ
ท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน

กรุณาภาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่มีข้อความตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

5 = มากที่สุด 4 = มาก 3=ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ปัจจัย	ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านเศรษฐกิจ					
1) การพัฒนาและส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน					
2) การให้ความรู้และเทคนิควิธีการในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงเกษตรอินทรีย์เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกร					
3) การส่งเสริมการตลาดสำหรับสินค้าทั่วไปและผลิตภัณฑ์ชุมชน					
2. ด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมการท่องเที่ยวและกีฬา					
1) การพัฒนาและส่งเสริมการศึกษา					
2) การพัฒนาทำนุบำรุง ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น					
3) การพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการ					
3. ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคม					
1) การให้ความช่วยเหลือและพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส					
2) การส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็ง					
4. ด้านการพัฒนาด้านสาธารณสุข					
1) ส่งเสริมพัฒนาด้านสุขภาพและอนามัยของประชาชน					
2) การรณรงค์ป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด					
5. ด้านการพัฒนาด้านแหล่งน้ำ					
1) การก่อสร้างปรับปรุง และบำรุงรักษาระบบน้ำเพื่อการบริโภค-อุปโภค และการเกษตร					
6. ด้านการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน					
1) การก่อสร้างปรับปรุงบำรุงรักษาดอน สะพาน ท่อระบายน้ำ					
2) ติดตั้ง ปรับปรุงระบบไฟฟ้าและตู้โทรศัพท์					
3) ก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซม อาคารสถานที่					
7. ด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
1) สร้างจิตสำนึก และความตระหนักในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
2) บำบัดและจัดการขยะ					
8. ด้านการบริหารงานและการเมือง					
1) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น					
2) เพิ่มช่องทางในการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารของเทศบาล					
3) พัฒนาการบริหารงานจัดองค์กรให้มีประสิทธิภาพ					

แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน

คำชี้แจง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสำรวจ

ส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ

โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความตามความเป็นจริง

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ () ต่ำกว่า 31 ปี () 31 - 40 ปี () 41 - 50 ปี () มากกว่า 50 ปี
3. สถานภาพ () โสด () สมรส () หม้าย
4. วุฒิการศึกษา () ต่ำกว่าปริญญาตรี () ปริญญาตรี () ปริญญาโท () ปริญญาเอก
5. รายได้ของท่าน () เพียงพอ () ไม่เพียงพอ

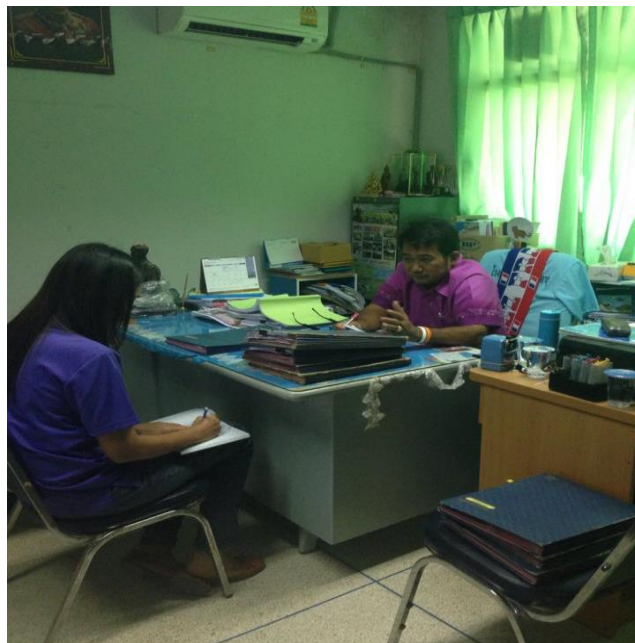
ภาพ 1 เก็บข้อมูลโดยขอข้อมูลจากสำนักงานเทศบาลตำบลนางัว

ภาพ 2 เก็บข้อมูลโดยขอข้อมูลจากสำนักงานเทศบาลตำบลนางัว

ภาพ 3 ขอข้อมูลจากปลัดเทศบาลตำบลนางิ้ว ว่าที่ รท. หาญณรงค์ เกิดคล้าย

ภาพ 4 ขอข้อมูลจากปลัดเทศบาลตำบลนางิ้ว ว่าที่ รท. หาญณรงค์ เกิดคล้าย

ประวัติคณะผู้วิจัย

1. ชื่อ-นามสกุล นางสาวปวีตรา โคบำรุง
Miss Pawitra Kobamrung
2. หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 1670400005321
3. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์
4. ตำแหน่งทางวิชาการ -
5. หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก
สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ อ.เมือง จ. เพชรบูรณ์ 76000
โทรศัพท์ 056-717100, 085-9887909
E-mail nongkaewjai@hotmail.com
6. ประวัติการศึกษา
บช.ม. (การจัดการธุรกิจโทรคมนาคม)
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
บช.บ. (บริหารธุรกิจ)
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
7. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ
ด้านการสื่อสารโทรคมนาคม,ด้านการจัดการ